

TQM d.o.o. Lukavac
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999
tel/fax: +387 35 554 444
tel/fax: +387 35 554 445
mob: +387 61 560 878
mail: info@tqm.ba
web: www.tqm.ba

ZAHTJEV ZA OBNOVU OKOLINSKE DOZVOLE

Bingo d.o.o. Tuzla
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Farma koka nosilja Živinice
Ciljuge b.b., 75 270 Živinice

Registarski broj: 10-251/23

Broj protokola: 7524/23

OPŠTI PODACI:

**Podnosilac
zahtjeva:** **BINGO d.o.o. Tuzla**
Bosanska poljana b.b., 75 000 Tuzla

Projekat: **Zahtjev za obnovu okolinske dozvole za Farmu koka nosilja
Živinice**

Registarski broj: 10-251/23

Broj protokola: 7524/23

Datum dokumenta: 30.11.2023.

Izvršilac: **TQM d.o.o. Lukavac**
Institut za kvalitet, standardizaciju i ekologiju
Modrac b.b., 75300 Lukavac
Identifikacioni broj: 4209977290008
PDV broj: 209977290008
tel/fax: +387 35 553 999, 554-444, 554-445
web: www.tqm.ba, email: info@tqm.ba

Na projektu su radili:

Mirza Tokić, dipl.ing.tehn.

Maida Sultanić, mag.polj.

Enes Softić, bach.ing.građ.

Nermin Alić, dipl.ing.rud.

Elvedin Bešić, bach.ing.maš.

Nedim Čitaković, dipl.ing.arh.

Jasmin Kuduzović, bach.ing.sig. i pom.

SADRŽAJ

Uvod	7
A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA/OPERATERU	8
1. Osnovni podaci	8
2. Podaci o pogonu/postrojenju	9
3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju	10
B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA PO PITANJU OKOLIŠA I/ILI KVALITETA	11
C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA	12
1. Osnovni podaci o lokaciji	12
2. Mape i šeme	12
3. Opis pogona i postrojenja	13
3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I	13
3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I	17
3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu I. (direktno povezane djelatnosti)	18
3.4. Referentna oznaka emisijskih tačaka (oznaka Z za zrak, V za vodu, T za tlo, K za sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka	18
3.5. Uslovi rada pogona/postrojenja	19
D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA KOJE SE KORISTE, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I OSTALIH MATERIJALA/SUPSTANCI TE UTROŠENE ODNOSNO PROIZVEDENE ENERGIJE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA	20
1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju	20
1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance	20
1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance	21
1.3. Popis energenata	22
1.4. Voda	22
1.5. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci	23
2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju	24
E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI	25
1. Upravljanje otpadom	25
1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan	25

1.2. Upravljanje opasnim otpadom	30
2. Emisije u zrak	33
2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova	33
2.2. Glavne emisije u zrak	34
2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija	35
2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak.....	36
3. Fugitivne i potencijalne emisije.....	36
3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak	37
4. Emisije u vode.....	38
4.1. Emisije u površinske vode.....	38
4.2. Emisije u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija	39
6. Buka	41
6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke	41
7. Vibracije.....	41
8. Nejonizirajuće zračenje	41
F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA	42
1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja.....	42
2. Ocjena emisija u zrak	47
3. Ocjena emisija u vode.....	48
3.1. Ocjena uticaja ispuštanja u kanalizaciju	48
3.2. Ocjena kvaliteta površinskih voda	48
3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda	49
3.4. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada	49
3.5. Ocjena kvaliteta zemljišta/podzemnih voda	49
3.6. Opis mjera za spriječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje.....	50
3.7. Ocjena ambijentalne buke.....	53
5. Opis planiranog monitoringa	54
5.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka	54
6. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)	56
6.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika	56
7. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT.....	57
8. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja	80

9. Spriječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima	86
10. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti.....	87
11. Popis priloga	88

Uvod

Sadržaj Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole propisan je članom 86. Zakona o zaštiti okoliša („Službene Novine FBiH“ br. 15/21) i Uredbom kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolinsku dozvolu – Prilog III („Službene Novine FBiH“ br. 51/21). Obaveza ishodovanja okolišnog dopuštenja za BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice od 186.000 jedinki, proizilazi iz prilog-a I Uredbe - Lista pogona i postrojenja za koje Federalno ministarstvo izdaje okolinsku dozvolu pod tačkom 6. Druge aktivnosti odnosno pod tačkom 6.6. intenzivan uzgoj peradi s više od 60.000 mjesta za perad.

Cilj izrade Zahtjeva za izdavanje okolinske dozvole za BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice, je da se uz pregled lokacije, tehničke dokumentacije Investitora, analize procesa i sagledanog postojećeg stanja okoliša na lokaciji, uz korištenje zakonskih propisa i relevantnih standarda analizira uticaj planiranog procesa rada, uzimajući pri tome u obzir sve elemente kao i uslove življenja i poboljšanja uslova radnog i životnog okoliša.

Osnova za izradu ovog Zahtjeva je postojeća projektna i tehnička dokumentacija, stvarno stanje na terenu i budući planovi Investitora.

A. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTEVA/OPERATERU

1. Osnovni podaci

1.1. Naziv operatera	BINGO d.o.o. Tuzla	
1.2. Pravni status	d.o.o.	
1.3. Vrsta zahtjeva	Novi pogon ili postrojenje	NE
	Postojeći pogon ili postrojenje	DA
	Značajnu izmjenu postojećih pogona i postrojenja	NE
	Prestanak aktivnosti	NE
1.4. Vlasništvo nad preduzećem	BINGO d.o.o. Tuzla – 100% privatno	
1.5. Adresa sjedišta preduzeća	Bosanska poljana b.b., 75 000 Tuzla	
1.6. Poštanska adresa preduzeća, ukoliko se razlikuje od prethodne	Ciljuge b.b., 75 270 Živinice	
1.7. Matični broj preduzeća (ID broj, PDV broj)	4209253450003	
1.8. Šifra osnovne djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti	47.11	
1.9. SNAP kod	04 Industrijski procesi bez sagorijevanja	
1.10. NACE kod	A1.4.7 - Uzgoj peradi	
1.11. Ovlašteno lice	Adnan Delalić	
1.12. Ime i prezime ovlaštenog predstavnika	Adnan Delalić	
1.13. Funkcija u preduzeću	Direktor	
1.14. Telefon	+387 35 368 910	
1.15. Faks	-	
1.16. E-mail	adnan.delalic@bingotuzla.ba	

2. Podaci o pogonu/postrojenju

2.1. Naziv pogona/postrojenja	BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice
2.2. Adresa na kojoj je lociran pogon i postrojenje	Ciljuge b.b., 75 270 Živinice
2.3. Koordinate lokacije prema državnom koordinatnom sistemu	Gaus Kriger Y 6554648 X 4922132
2.4. Kategorija industrijskih aktivnosti koje su predmet zahtjeva u skladu sa Prilogom I. Uredbe	6.6. Intenzivan uzgoj peradi s više od 60.000 mjesta za perad
2.5. Projektovani kapacitet glavne jedinice	186.000 jedinki
2.6. Kategorija industrijskih aktivnosti ostalih jedinica u skladu sa Prilogom I. Uredbe	-
2.7. Projektovani kapacitet ostalih jedinica	Odjeljak C, pod naslovom 3.2.
2.8. Broj zaposlenih	32

3. Dodatne informacije o pogonu/postrojenju

Popis svih dobijenih dozvola na dan podnošenja zahtjeva

Naziv dozvole	Referentni br.	Datum izdavanja	Period važenja
Rješenje o okolinskoj dozvoli	UP-I 05/02-23-11-230/17	31.12.2018.	5 godina
Rješenje o vodnoj dozvoli (Agencija za vodno područje rijeke Save)	UP-I/25-3-40-630-4/19	24.12.2019.	5 godina
Rješenje o vodnoj dozvoli (Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodopivredu TK)	04/1-11-21-25187/21	19.10.2021.	5 godina

Podaci o ovlaštenom licu za kontakt u vezi sa dozvolom

Ime i prezime ovlaštenog lica	Adnan Delalić
Adresa ovlaštenog lica	Ul. Vršani 30, Tuzla
Funkcija u preduzeću	Direktor
Telefon	+387 35 368 910
Faks	-
E-mail	adnan.delalic@bingotuzla.ba

Vlasništvo nad zemljištem

Ime i prezime vlasnika nad zemljištem broj zemljišno-knjižnog izvodka i katastarska oznaka nekretnine	Grad Živinice ZK Izvadak br. 033-0-NAR-23-004 956 kč.br. 624 KO Kovači, Živinice Ciljuge b.b., 75 270 Živinice
Adresa vlasnika	Ul. Alije Izetbegovića br. 28, 75 270 Živinice, BiH

Vlasništvo nad objektima

Ime i prezime vlasnika nad objektima:	„BINGO“ d.o.o. Tuzla
Adresa vlasnika:	Ul. Bosanska poljana bb, 75 000 Tuzla
Podaci o ugovoru (Broj, period važenja):	-

B. SISTEM CERTIFICIRANJA POGONA/POSTROJENJA PO PITANJU OKOLIŠA I/ILI KVALITETA

Implementiran i certificiran/verificiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom	DA	Sistem upravljanja na osnovu HACCP prema Codex Alimentarius Commission Br. Certifikata TIC 15 112 14434
		Certifikat NON GMO SGS br. 1806301/06554
		Halal certifikat br. CHP – 114-10
Implementiran sistem upravljanja okolišem u skladu sa standardom bez certifikacije/verifikacije	NE	-
Popis odgovarajućih internih dokumenata vezanih uz zaštitu okoliša	NE	-

C. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA I POSTROJENJA

1. Osnovni podaci o lokaciji

Jedinica lokalne samouprave	Grad Živinice
Katastarska općina	KO Kovači
Katastarska čestica	kč. br. 624
Navesti udaljenost u metrima do najbližeg naselja, prijemnika otpadnih voda, voda, šuma, zaštićenih područja i drugih osjetljivih područja	<ul style="list-style-type: none"> - Lokacija je u neposrednoj blizini regionalne ceste R445a Svatovac – Živinice – Bašigovci – Lukavica – Zelenika - U blizini sportskog aerodroma „Ciljuge“. Prostor predviđen za izgradnju objekta za uzgoj koka nosilja se u prethodnom periodu koristio u vojne svrhe. - cca 900 m udaljenost od najbližeg naselja; - cca 300 m udaljenost od rijeke Spreče; - cca 500 m udaljenost od najbliže šume; - cca 3 km udaljenost od odmarališta na jezeru Bašigovci; - cca 3 km udaljenost od stećaka u Bašigovcima; - U blizini nema zaštićenih područja.

2. Mape i šeme

Broj	Naziv mape ili šeme	Obuhvat mape ili šeme	Broj priloga
1.	Ortofoto karte/šire područje okruženja	(Položaj pogona/postrojenja, najbliža naselja, sa kojim graniči, vodni recipijent, vodna površina, šume, zaštićena i ostala osjetljiva područja)	Prilog 5.
2.	Tlocrt pogona/postrojenja sa mjestima emisija	(Sve tačke emisija i tehnološke jedinice)	Prilog 6.
3.	Dijagram toka/tehnoloških šema	(Tehnološke jedinice u skladu sa tačkama 3.1. do 3.3. s tokom materijala/energije)	Prilog 7. i 8.

3. Opis pogona i postrojenja

3.1. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvija glavna djelatnost u skladu sa Prilogom I.

Naziv jedinice				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis rada	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Farma koka nosilja 6 objekata	Dimenzije objekta su cca. (12,60+2 x 0,95) x 91,10 m. 6 x 31.000 – Kapacitet farme koka nosilja.	<p>Objekat čine prostorija sa kokama nosiljama (cca. 12,60 x 88,35 m), komandna soba (2,75 x 4,10 m) sa računarskom opremom za automatsko upravljanje farmom, te tunelski otvori (0,95 x 16,60 m) za ulaz vazduha.</p> <p>U objektima je kavezni smještaj koka nosilja dimenzija 1,85 x 3,20 m, postavljeni na razmaku cca. 90,0 cm. Kavezi su postavljeni u tri reda na četiri sprata (sa lijevom i desnom stranom reda).</p> <p>U objektima je kavezni smještaj koka nosilja dimenzija 1,85 x 3,20 m, postavljeni na razmaku cca. 90,0 cm. Kavezi su postavljeni u tri reda na četiri sprata (sa lijevom i desnom stranom reda).</p> <p>U osnovnu opremu objekta spadaju beskrajne trake za automatsko hranjenje i izdubriavanje.</p> <p>Objekat je opremljen sa zasebnim sistemom za izdubriavanje sa pripadajućim sistemom transporta gnoja, te rigoli na bočnoj strani objekta za odvodnju prljave vode i utovar gnoja u vozilo.</p> <p>Direktan ulaz u objekat koka nosilja obezbjeđen je sa sjeverne (čiste) i južne (prljave) strane. Pored glavnih ulaza u prostor sa kokama nosiljama, obezbjeđen je i zaseban ulaz u komandnu sobu kako se ne bi uznemiravalo jato u objektu. Prostoru sa kokama nosiljama je moguće</p>	Prilog 6.

			<p>pristupiti iz komandne sobe preko unutrašnje veze.</p> <p>Sa južne strane obezbjeđeni su i ulazi u prostor tunelskih otvora za potrebe održavanja, čišćenja i montiranja opreme. Sistem ventilacije u objektu određen je prema specifičnim zahtjevima tehnologije proizvodnje konzumnih jaja i držanja peradi.</p> <p>Dovod svježeg vazduha obezbjeđen je preko provjetrenog krova. Ulaz vazduha je omogućen i na bočnim zidovima objekta, dok su tunelski otvori za ljetnu ventilaciju isječeni na bočnim zidovima, sa spoljašne strane zida.</p> <p>Aneks – servisni prostor objekta opremljen je dvokrilnim ulaznim vratima širine 1.2 m, sa pregradnim zidovima za kancelariju, hodnik za useljaj pilića, sanitarni čvor i garderobu.</p> <p>Objekat je opremljen za boravak stalne posade i upravljanje čitavom farmom, te upravljačkim, internet i telefonskim instalacijama. Kancelarija, dimenzija 3,0 x 2,8 m ima prozor za ulaz svjetlosti i nadgledanje spoljašnjeg prostora, te ulazna vrata. Sanitarni čvor opremljen umivaonikom, tušem, WC-šoljom.</p> <p>Objekt gdje se odvija proizvodnja jaja mora omogućiti optimalne uslove za proizvodne životinje, snesena jaja, čuvanje hrane i drugog materijala, te povoljne uslove za rad čovjeka. U takvom se objektu jaja proizvode tokom cijele godine bez obzira na vanjske prilike. Skladištenje i dugotrajnije čuvanje jaja nikako se ne smije organizirati u farmi s kokama nosiljama.</p> <p>Sve faze proizvodnje jaja unaprijed su strogo definisane i određene. U narednoj Tabeli su dati osnovni tehnološko - proizvodni pokazatelji proizvodnje na farmi.</p> <p>Objekat za odgoj konzumnih nosilja opremljen je za prijem jednodnevnih pilića koje se ovdje useljavaju i vrši se odgoj pilenki sa ciljem dobijanja</p>	
--	--	--	---	--

			<p>konzumnih nosilja optimalnih performansi nošenja i ujednačene tjelesne težine.</p> <p>Za funkcionisanje u skladu sa tehnološkim postupkom odgoja pilenki objekti su prije svega opremljeni instalacijama: električne energije, vode za pojenje. U objekat se primaju jednodnevni pilići lake linije za proizvodnju jaja koji se raspoređuju na odgojne spratove kavezne opreme za odgoj. Kasnije se pilići, kad su već u fazi odrastanja – pilenke, prebacuju na sve spratove, uključivo spratove za piliće i spratove za pilenke i tu se odgajaju do 16-te ili 18-te nedjelje života, nakon čega se prebacuju u objekte za eksploataciju koka nosilja. Za kavezno držanje nosilja koji je usklađen sa direktivom EU direktivu 1999/74/EC neophodno je obezbijediti da:</p> <p>I. Površina poda kaveza bude najmanje 750 cm² za svaku koku nosilju, od čega 600 cm² mora da bude korisna površina za koku nosilju</p> <p>II. Ukupna površina kaveza mora da bude minimalno 2000 cm²</p> <p>III. Minimalna visina kaveza 45 cm</p> <p>IV. Gnijezdo za nošenje jaja dostupno svakoj koki</p> <p>V. Prostirka, suha, čista i suha od rastresitog materijala koji omogućava kljucanje i čeprkanje i ne nanosi štetu zdravlju koka da je dostupna svakoj koki</p> <p>VI. Prečke za sjedenje , dužine najmanje 15 cm po koki</p> <p>VII. Valovi za hranjenje dužina najmanje 12 cm po koki</p> <p>VIII. Svaka koka mora da ima pristup bar dvijema nipl pojilicama</p> <p>IX. Svaki kavez mora da bude opremljen odgovarajućim materijalom za topljenje – trošenje kanži</p>	
--	--	--	--	--

			<p>X. Nagib poda ne smije da prelazi 14% ili 8°</p> <p>XI. Prolaz između pojedinih redova kaveza mora da bude širok najmanje 90 cm zbog lakše kontrole, naseljavanja i iseljavanja kokoški.</p> <p>XII. Minimalna visina do prvog sptata kaveza (podne mreže) je 35 cm.</p>	
--	--	--	---	--

Linija koka nosilja	Lohman Brown Classic
Dužina proizvodnog ciklusa (mjeseci)	od 12 do 15 mjeseci
Remont farme (sedmica)	7 dana poslije pranja
Broj turnusa godišnje (turnus/godinu)	1
Ukupan broj nosilica	152 719 koka trenutno/ max 186 000 koka u punoj proizvodnji
Uginuća u proizvodnji (%)	Po objektima KI 218 dana starosti u proizvodnji- 1,92 % KII 139 dana starosti u proizvodnji- 0,69 % KIII 62 dana starosti u proizvodnji- 0,74 % KV 383 dana starosti u proizvodnji- 2,54 % KVI 272 dana starosti u proizvodnji- 1,51 %
Dnevna potrošnja vode po životinji (l/godinu)	218,51 ml/24 h
Dnevna potrošnja hrane po životinji (g/dnevno)	od 110 do 115 grama po koki dnevno
Prosječna proizvodnja jaja u jednom proizvodnom ciklusu (jaja po useljenoj nesilji)	za 12 mjeseci 320 jaja po koki za 14 mjeseci 360 jaja po koki

3.2. Tehnološka jedinica pogona/postrojenja u kojoj se odvijaju ostale djelatnosti u skladu sa Prilogom I.

Naziv jedinice				
Broj	Naziv podjedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz tlocrta/dijagrama toka u prilogu
1.	Pakirnica jaja	Kapacitet mašine za pakovanje jaja (MOBA 2500) je 30.000 kom na 1 h.	-	Prilog 9.
2.	Skladište za držanje jaja i uredi za zaposlene sa sanitarijama.	Dimenzije objekta su: 13,5 x 65,0 m.	U neposrednoj blizini ulaza u farmu nalazi se objekat u kojem je smješten administrativni dio sa sortirnicom i skladištem jaja. Administrativni dio - upravna zgrada namijenjena je osiguranju i kontroli proizvodnje na farmi i u njenim se prostorijama nalaze sanitarije za zaposlene, uredski prostori, prostorija za veterinara i skladišne prostorije. Objekat je opremljen električnim instalacijama, instalacijama za snabdijevanje sanitarnom i pitkom vodom, instalacijama za odvodnju otpadnih voda (sanitarne otpadne vode) te instalacijama grijanja.	Prilog 9.
3.	Prateći - pomoćni objekti	12 silosa za hranu kapaciteta po 20 tona	Silos za smještaj hrane, portirca i dezinfekciona barijera, nadstrešnica za smještaj mehanizacije, kontejner za odlaganje lešine, trafostanica, kompresorsko postrojenje, diesel agregat, elektro-mašinska radionica)	Prilog 9.

3.3. Tehnološke jedinice koje nisu nabrojane u Prilogu I. (direktno povezane djelatnosti)

Broj	Naziv jedinice	Kapacitet	Tehnološki opis	Referentna oznaka iz dijagrama toka u prilogu
1.	Septička jama bez preliva	-	Za odvodnju i tretman sanitarno - fekalnih otpadnih voda sa povremenim pražnjenjem i čišćenjem	Prilog 10.
2.	Separator masti i ulja	-	Za tretman zauljenih otpadnih voda sa manipulativnih površina i internih saobraćajnica te onečišćenih oborinskih voda.	Prilog 10.

3.4. Referentna oznaka emisijskih tačaka (oznaka Z za zrak, V za vodu, T za tlo, K za sistem javne kanalizacije) prikazani u tlocrtu pogona/postrojenja/ dijagramu toka

Oznaka	Tačka emisije	Gauss Kruegerove koordinate		Opis	Broj priloga
		X	Y		
V1	Searator ulja i masti	44°26'40.2"N	18°40'49.1"E	Za odvodnju i tretman zauljenih otpadnih sa internih saobraćajnica i manipulativnih površina sa povremenim pražnjenjem i čišćenjem	Prilog 10.

3.5. Uslovi rada pogona/postrojenja

USLOVI RADA					
Ukupan broj zaposlenih	32				
Raspored zaposlenih	UREDİ	PROIZVODNJA	ODRŽAVANJE	SKLADIŠTE	OSTALO
	-	22	2	4	4
Smjene i aktivnosti	Uredi / administracija		Postrojenja		
	I smjena		I smjena		
Radno vrijeme	Uredi / administracija		Proizvodni pogon		
	07 ⁰⁰ -15 ⁰⁰		07 ⁰⁰ -15 ⁰⁰		
Broj radnih dana godišnje	260 radnih dana u godini				
Broj sati godišnje	2.080 radnih sati u godini				
Sezonske varijacije	Nema sezonskih varijacija				
Smjene i broj radnika po smjeni	Tokom sezonskih varijacija		Preostali dio godine		
	-		-		
Periodi kada poduzeće ne radi	Praznici		Ne		
	Redovne obustave		Ne		

D. POPIS OSNOVNIH SIROVINA KOJE SE KORISTE, POMOĆNIH/SEKUNDARNIH SIROVINA I OSTALIH MATERIJALA/SUPSTANCI TE UTROŠENE ODNOSNO PROIZVEDENE ENERGIJE TOKOM RADA POGONA/POSTROJENJA

1. Osnovne sirovine, pomoćne/sekundarne sirovine i ostali materijali/supstance koje se koriste u pogonu/postrojenju

1.1. Popis sirovina, dodatnih materijala i ostalih materijala/supstanci koje ne sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/supstance	Miris			Prioritetne supstance
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.	Pilići	DA	U stvaranju mirisa na farmi aktivni su mikroorganizmi koji se nalaze u ekskrementima životinja i njihovim izlučevinama. U tom procesu mogu nastati sljedeće gasne materije sa mirisom: jedinjenja azota (amonijak, amini, skatol), jedinjenja sumpora (sumporvodonik, merkaptani), ugljikovodici i druga jedinjenja (organske kiseline). Gasovi koji nastaju biološkom fermentacijom u anaerobnim uslovima, metan i ugljen dioksid, su bez mirisa, a u manjim količinama nastaje i amonijak koji ima karakterističan neprijatan miris.	-	-

			U strukturi mirisa učestvuju i jedinjenja sa najmanjim udjelom koncentracije u emitovanim gasovima, a to su skatol, isparljivi enzimi, organske kiseline i sulfidi.		
2.	Hrana za piliće - koncentrat, smjesa koja u sebi sadrži sve neophodne hranjive sastojke	NE	Nema mirisa	-	-
3.	Voda za piliće	NE		-	-
4.	Dioxy Activ Supra Farm – sredstvo za dezinfekciju	DA	Miris na hlor	-	-

1.2. Popis sirovina, pomoćnih sirovina i supstanci koje sadrže opasne supstance

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ Supstance	CAS Broj	Kategorija opasnosti	Kapacitet skladišta (m ³)	Godišnja upotreba (t)	Potrošnja po jedinici proizvoda (otpremljenog otpada)	Priroda upotrebe	R11 - Fraza	S9- Fraza

*Ne koristite se sirovine i pomoćnih sirovine koje sadrže opasne supstance.

1.3. Popis energenata

Ref. br. ili šifra	Naziv sirovine/ supstance	Miris			Prioritetne supstance
		Miris Da/Ne	Opis	Prag osjetljivosti $\mu\text{g}/\text{m}^3$	
1.	Električna energija	Ne	-	Nema podataka	Da

1.4. Voda

ULAZ									
Javni vodovod		Zahvatanje površinske vode		Vlastiti izvor		Prikupljene atmosferske padavine		Interno recikliranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
10.037 m ³ /god.	100,0	Nema	-	Nema	-	Nema	-	Nema	-
PRETHODNI TRETMAN (količina vode se prethodno tretira radi poboljšanja kvaliteta prije trošenja u procesu)									
-									

MJESTA TROŠENJA											
WC/kupatila		Proizvodni procesi		Proizvodnja vodene pare		Voda za hlađenje		Industrijsko čišćenje		Ostalo pranje	
Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%	Potrošnja	%
12 m ³ /god	-	10.000 m ³ /god	-	Nema podataka	-	Nema podataka	-	Nema podataka	-	25 m ³ /h	-

IZLAZ		
Ugrađeno u proizvod	Vlastiti uređaj za prečišćavanje/recipijent/rijeka	Isparavanje (emisije vodene pare u zrak)
-	Separator masti i ulja za tretman zauljenih otpadnih voda sa manipulativnih površina i internih saobraćajnica.	Nema

TROŠAK ZA VODU			
STAVKA	OSNOVA (m ³ /god)	KM/m ³ *	UKUPNO
UKUPNO	Javni vodovod	Javni vodovod	21.107,81 KM
10.037 m ³ /god	10.037 m ³	2,103 KM/m ³	

* Trošak za vodu: potrošeno + fiksna taksa + održavanje mjernog mjesta.

1.5. Skladištenje sirovine i ostalih supstanci

Broj	Prostor skladišta, privremeno skladištenje, rukovanje sa sirovinom, proizvodima i otpadom	Kapacitet	Tehnički opis	Referentna oznaka sa tlocrta u Prilogu
1.	Skladište hrane za piliće - silos	12 x 20 t	Silos za skladištenje hrane za koke, pozicije naznačene na situaciji	Prilog 9.

2. Potrošena i proizvedena energija u pogonu/postrojenju

Potrošnja energije

POTROŠNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna potrošnja (kWh/g, t/g, i sl.)	Potrošnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu potrošnju (%)
Električna energija	36.500,00 kWh/god	-	-

Proizvodnja energije*

PROIZVODNJA ENERGIJE			
Resurs	Ukupna proizvodnja (kWh/g, t/g, l sl.)	Proizvodnja po jedinici proizvoda	Procenat u odnosu na ukupnu proizvodnju (%)
Električna energija	-	-	-
Ostalo			

* Nije primjenjivo

E. OPIS IZVORA EMISIJA, PRIRODA I KOLIČINE EMISIJA IZ POGONA I POSTROJENJA U OKOLIŠ (OTPAD, ZRAK, VODA, TLO) TJ. IZVJEŠTAJ O NULTOM STANJU, KAO I IDENTIFIKACIJE ZNATNIH UTICAJA NA OKOLIŠ I ZDRAVLJE LJUDI

1. Upravljanje otpadom

1.1. Upravljanje otpadom koji nije opasan

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
Talozi od ispiranja i čišćenja	02 01 01	Objekti za uzgoj koka nosilja – 6x. Čišćenje u objektima za uzgoj koka nosilja.	-	-	Separator ulja i masti	Tretman u septičkim jamama te nakon toga pražnjenje i čišćenje od ovlaštene firme.	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac

Otpadna životinjska tkiva	02 01 02	Objekti za uzgoj koka nosilja – 6x.	0.2 t uginulih koka	-	Uginule životine se skladište u zamrzivačima i odvoze vozilom pod hladnim režimom na stočno groblje Memići	-	Mjesto krajnjeg odlaganja je stočno groblje Memići, općina Kalesija, od strane JP Veterinarska stanica d.o.o. Kalesija s kojom operater ima potpisan ugovor o neškodljivom uklanjanju nus proizvoda animalnog porijekla
Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluent, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka	02 01 06		341,6 t	-	Nema skladištenja na lokaciji. Direktno izđubavanje u transportni kamion i dalja distribucija.	Predavanje ili odvoz od strane trećih lica koji ovaj otpad koriste kao gnojivo u poljoprivredi.	Odlaze se na njive u svrhu ratarske proizvodnj. Na lokaciji farme u slučaju potrebe ostavljeno je mjesto za privremeno odlaganje (deponovanje).

Otpad koji nije specificiran na drugi način	02 02 99	Pakirnica konzumnih jaja - lomljena jaja (od koka nosilja)	0.2 t	-	Lomljena jaja se skladište u zatvorene metalne posude na lokaciji.		JP Veterinarska stanica d.o.o. Kalesija s kojom operater ima potpisan ugovor o neškodljivom uklanjanju nus proizvoda animalnog porijekla
Otpad od hemikalija koje se koriste u poljoprivredi a koji nije naveden pod 02 01 08	02 01 09	Objekti na cjelokupnom predmetnom pogonu gdje se vrše čišćenja	-	-	Separator ulja i masti	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac	-
Ambalaža od papira i kartona	15 01 01	Kartonska ambalaža za jaja i kartonske kutije. Prateći objekat - pakirnica jaja u kojoj se nalazi oprema za sortiranje i pakiranje jaja u kutije.	79.990,00 komada/god kartonske ambalaže za jaja. 2.000,00 komada/god kartonskih kutija za jaja	-	-	Privremeno se prikupljaju u poseban prostor i/ili u kontejnere za komunalni otpad (papir i karton)	Komunalno preduzće „Akvainvest“ Živinice s kojim operater ima potpisan ugovor.

Ambalaža od plastike	15 01 02	Prateći pomoćni objekti – pakirnica konzumnih jaja	800 komada/god.	-	Privremeno se prikupljaju u poseban prostor i/ili u kontejnere za komunalni otpad (plastika)	-	Komunalno predužće „Akvainvest“ Živinice s kojim operater ima potpisan ugovor.
Otpad čije sakupljanje i odlaganje ne podliježe specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije	18 02 03	*	-	-	*	*	-
Lijekovi koji nisu navedeni pod 18 02 07	18 02 08	*	-	-	*	*	-
Papir i karton	20 01 01	Upravna zgrada	-	-	Namjenski kontejneri za komunalni otpad	-	Komunalno predužće „Akvainvest“ Živinice s kojim operater ima potpisan ugovor.
Sredstva za pranje koja nisu navedena pod 20 01 29	20 01 30	Objekti u kojima se vrši čišćenje	-	-	Separator ulja i masti	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac	-

Miješani komunalni otpad	20 03 01	Prateći (pomoćni) objekti (kuhinja, kancelarije)	-	1,1 m ³	Namjenski kontejneri za komunalni otpad	-	Komunalno predužće „Akvainvest“ Živinice s kojim operater ima potpisan ugovor.
Muljevi iz septičkih jama	20 03 04	Vodonepropusna septička jama za prihvrat sanitarno - fekalnih voda	-	-	Septička jame za prihvrat sanitarno-fekalnih voda	-	Ovlašteno komunalno preduzeće „ViK“ Živinice sa kojom operater ima potpisan Ugovor o zbrinjavanju komunalnog otpada.

* Poslove koji kao rezultat mogu proizvoditi navedeni otpad obavlja ovlaštena Veterinarska služba, koja nakon obavljene aktivnosti otpad u namjenskim vodonepropusnim posudama/vrećama odnosi sa sobom i odlaže isti na adekvatan način u krugu vlastite lokacije, tako da ova vrsta otpada ne zaostaje na lokaciji predmetnog pogona. Navedeni otpad se zbrinjava u okviru navedene ovlaštene Veterinarske službe.

1.2. Upravljanje opasnim otpadom

Otpadni materijal	Broj iz Pravilnika o kategorijama otpada sa listama	Primarno mjesto nastajanja	Količine		Prerada ili odlaganje na lokaciji (metoda i lokacija)	Prerada, ponovna upotreba ili recikliranje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)	Odlaganje izvan lokacije (metoda, lokacija i kontraktor)
			Tona/mjesec	m ³ /mjesec			
Ambalaža koja sadrži ostatke opasnih materije ili je onečišćena opasnim materijama	15 01 10*	Objekti za uzgoj koka nosilja – 6x	-	-	Namjenske, nepropusne posude/kontejneri u krugu upravnog objekta, ne odlaže se na predmetnoj lokaciji.	Dijelom ovlaštena eksterna firma koja vrši poslove dezinfekcije. Ako je riječ o ambalaži od aktivnosti koje provodi ovlaštena Veterinarska stanica isti posle izvršene aktivnosti odvoze i zbrinjavaju sami predstavnici Veterinarske stanice u adekvatnim vrećicama ili posudama te odlažu u skladu sa zakonskim okvirima.	-

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

Apsorbensi, filterski materijali (uključujući filtere za ulja koji nisu na drugi način specificirani), materijali za upijanje i zaštitna odjeća onečišćena opasnim materijama	15 02 02*	Manipulacione neasfaltirane površine Farme oko predmetnih objekata (samo u slučaju akcidenata u saobraćaju za koji je mogućnost minimalna u krugu predmetnih objekta)	-	-	Namjenske, nepropusne posude/kontejneri u krugu upravnog objekta, ne odlaže se na predmetnoj lokaciji.	Dijelom ovlaštena eksterna firma koja vrši poslove dezinfekcije. Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac.	-
Ostali otpad čije sakupljanje i odlaganje podliježe specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije	18 02 02*	*	-	-	*	*	-
Fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	20 01 21*	Objekti predmetnog pogona	-	-	**	**	-

Odbačena električna i elektronska oprema koja nije navedena pod 20 01 21 i 20 01 23 koja sadrži opasne komponente	20 01 35*	Objekti predmetnog pogona	-	-	**	**	-
Muljevi iz odvajanja ulje/voda	13 05 02*	Separatori ulja i masti	-	-	-	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac.	-

* Poslove koji kao rezultat mogu prodati navedeni otpad obavlja ovlaštena Veterinarska služba, koja nakon obavljene aktivnosti otpad u namjenskim vodonepropusnim posudama/vrećama odnosi sa sobom i odlaže isti na adekvatan način u krugu vlastite lokacije. Tako da ova vrsta otpada ne zaostaje na lokaciji predmetnog pogona. Navedeni otpad se zbrinjava u okviru navedene ovlaštene Veterinarske službe.

** Pod navedenim otpadom se pretežno podrazumijeva otpad koji nastaje pri zamjeni dotrajalog osvjetljenja. S obzirom da se biraju kvalitetne svjetiljke, to se dešava veoma rijetko, ali kada se desi nastali otpad se adekvatno odmah po zamjeni dotrajalih dijelova na adekvatan način odnosi sa predmetne lokacije i propisno zbrinjava putem angažovanja ovlaštene organizacije, po potrebi.

2. Emisije u zrak

2.1. Emisije u zrak iz parnih kotlova

Tačka emisije:

Emiter, oznaka:	-
Opis:	-
Koordinate (geografska širina i dužina u decimalnim stepenima):	-
Podaci za dimnjak: Dijametar:	-
Visina iznad tla (m):	-
Datum puštanja u rad:	-

Karakteristike emisije:

Kapacitet kotla	-
Proizvodnja pare: Toplotni ulaz:	-
Gorivo	-
Tip: Maksimalna potrošnja goriva Sadržaj sumpora u gorivu %:	-
NOx	-
Aktuelna koncentracija O ₂ %	-
Maksimalni protok gasova	-
Temperatura	°C(max.) °C(min.) °C(avg.)

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h - h/dan - dan/god - radni sati u godini - sezonske varijacije - prekidi rad tokom praznika - redovnih obustava -
---------------------------	--

*Nije primjenjivo

2.2. Glavne emisije u zrak

Emisiona tačka; Ref. Br:	-
Izvor emisije:	-
Opis:	-
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu	-
Detalji o dimnjaku	
Dijametar:	-
Visina (m):	-
Datum početka emitovanja:	-

Karakteristike emisije (2022. godina):

(1) Protok (zapremina koja se emituje):			
Srednja vrijednost/dan	- Nm ³ /d	Maks./dan	- m ³ /d
Maksimalna vrijednost/sat	- Nm ³ /h	Min. brzina protoka	- m.s-1
(2) Ostali faktori			
Temperatura	°C(max)	°C(min)	°C (sr.vrijednost)
Zapreminski izrazi su dati kao: ☒ suho ☐ vlažno			

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h h/dan dan/god radni sati u godini Nema sezonskih varijacija. Postrojenje ne prekida rad tokom praznika. Postrojenje ima planske zastoje.
---------------------------	--

*Nije primjenjivo

2.3. Glavne emisije u zrak – Karakteristike emisija

Referentni broj emisione tačke: nije primjenjivo

Parametar	Prije tretmana				Kratak opis tretmana	Kod ispuštanja			
	mg/Nm ³		kg/h			mg/Nm ³		kg/h	
	Prosjek	Max.	Prosjek	Max.		Prosjek	Max.	Prosjek	Max.
Kisik (O ₂)	-	-	-	-	Nema tretmana.	-	-	-	-
Ugljik (II) oksid (CO)	-	-	-	-		-	-	-	-
Sumpor (IV) oksid (SO ₂)	-	-	-	-		-	-	-	-
Azotni oksidi (NO _x)	-	-	-	-		-	-	-	-
Ugljik (IV) oksid (CO ₂)	-	-	-	-		-	-	-	-
Čvrste čestice	-	-	-	-		-	-	-	-
Dimni broj	-	-	-	-		-	-	-	-
Udio vlage u plinovima	-	-	-	-		-	-	-	-
Volumni protok plinova sveden na ref. sadržaj kisika	-	-	-	-		-	-	-	-

Nema podataka

*Nije primjenjivo

2.4 Emisije u zrak – Manje emisije u zrak

Tačka emisije Referentni brojevi	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	

* nije relevantno

3. Fugitivne i potencijalne emisije

Osnovni specifični zagađivači atmosfere kada je u pitanju navedena predmetna djelatnost, a koji predstavljaju manje emisije u zrak, su otpadni produkti intenzivnih metaboličkih procesa kao što su NH₃, H₂S, VOC CO₂ i CO u vidu plinovite faze. Ti se produkti ventilacijom emituju u okolnu atmosferu, ali u vrlo niskim koncentracijama, te se procjenjuje da ne mogu štetno uticati na zrak, a isto tako i na biosferu uključivši i poljoprivrednu djelatnost.

Za vrijeme prozračavanja peradarnika dolazi do emisije u zrak i prašine. Prašina se sastoji od sitnih čestica hrane i paperija. Emisija ove prašine je, kako je i navedeno povremena i nije intenzivna, te ne utiče u velikoj mjeri na okolinu. Ova prašina se uglavnom zadržava u unutar samog proizvodnog prostora te se redovno čisti. Navedena prašina se skuplja u namjenske plastične posude te se ponovo vraća u proizvodni proces.

Pojava neugodnih mirisa na lokaciji nije osjetna radi pravovremenih poduzetih mjera i kvalitetnog vođenja samog procesa, a intenzitet ovisi i o procesima mikrobiološke razgradnje organske tvari i vremenskim prilikama (intenzivnije je za vrijeme ljetnih mjeseci i prilikom čišćenja farme).

Lokacijski, predmetni pogon je dovoljno udaljen od naseljenog područja, te na ovaj način nema primjetnog uticaja na okoliš.

Na navedenoj lokaciji nisu vršena mjerenja kvaliteta zraka u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, Izmjenama i dopunama zakona o zaštiti okoliša ("Službene novine FBiH", br.15/21), Zakonom o zaštiti zraka ("Službene novine FBiH", br. 33/03 i 04/10), Pravilnikom o monitoringu kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH", br.12/05 i 9/16), Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka ("Službene novine FBiH", br.1/12, 50/19, 3/21).

3.1. Emisije u zrak – Potencijalne emisije u zrak

Emisiono mjesto (referentni broj)	Opis	Uzrok (uslov) koji emisiju može da izazove	Detalji o emisiji (Potencijalna maksimalna emisija)		
			Materijal	mg/Nm ³	kg/h

* nije relevantno

4. Emisije u vode

Farma se snabdijeva vodom iz javnog vodovoda. Većina utrošene vode se koristi za pojenje koka, te manji dio za pranje i održavanje objekata te za sanitarne potrebe.

Tehnološke otpadne vode iz procesa proizvodnje odnosno od čišćenja i održavanja objekata zajedno sa oborinskim vodama sakupljaju se preko slivnih rešetki i odlaze u taložnik, a zatim u armirano-betonski separator, odakle odlazi u obodni kanal, a zatim u rijeku Spreču – mjesto V1 (E1).

Sanitarno – fekalne vode iz objekta upravne zgrade i pratećih objekata se prikupljaju u vodonepropusno trokomornu septičku jamu, koja se prazni po potrebi od strane ovalštene firme.

Oborinske onečišćene otpadne vode sa manipulativnih površina farme koje u sebi sadrže organske tvari se prikupljaju i odvođe u separator masti i ulja zajedno sa tehnološkim otpadnim vodama.

Uspostavljen je monitoring na ispustu otpadnih voda u obodni kanal (reviziono okno) na mjernom mjestu V1 (E1).

4.1. Emisije u površinske vode

Emisiono mjesto: V1 (E1)

Emisiono mjesto ref. br:	V1 (E1)
Izvor emisije:	Tehnološke i oborinske onečišćene otpadne vode
Lokacija:	BINGO d.o.o. Tuzla, farma Živinice – Ciljuge – farma koka nosilja
Koordinate po državnom koordinatnom sistemu:	44°26'38.7"N 18°40'53.3"E
Ime recipijenta (rijeka, jezero...):	Obodni kanal, rijeka Spreča
Protok recipijenta:	- m ³ s ⁻¹ protok u sušnom periodu - m ³ s ⁻¹ 95% protok – nema podataka
Kapacitet prihvatanja zagađujućih materija:	kg/dan – nema podataka

Detalji o emisijama (monitoring 2023):

Emitovana količina			
Prosječno/dan	6,0 m ³ /dan	Maksimalno/dan	-
Maksimalna vrijednost/sat	-		

Period ili periodi vremena u kojima se javljaju emisije uključujući dnevne ili sezonske varijacije (uključiti početak rada i/ili zaustavljanje):

Periodi emisije (prosjek)	min/h - 60 h/dan - 24 dan/god – 260 radni sati u godini – 2080 ² Nema sezonskih varijacija. Postrojenje ne prekida rad tokom praznika. Postrojenje ima planske zastoje.
---------------------------	--

4.2. Emisije u sistem javne kanalizacije - Karakteristike emisija

* nije relevantno

5. Emisije u tlo

Aplikacija stajskog gnojiva na poljoprivredne površine može imati negativan utjecaj na tlo ako se neadekvatno primjenjuje (količina, vrijeme primjene i dr.). Negativni uticaji se mogu očitovati kroz smanjenje biološke aktivnosti tla, povećanje kiselosti tla, nakupljanja pojedinih elemenata do razine toksičnosti itd. S ciljem sprečavanja negativnih uticaja na tlo, stajski gnoj je potrebno aplicirati na tlo u skladu s načelima dobre poljoprivredne prakse (*Nitratna direktiva EU 91/676/ECC*) i *Pravilniku o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja* („Službene novine FBiH“ broj 96/22) tj. u količinama i u vremenu u kojima se osigurava optimalna opskrba usjeva. Ova direktiva se odnosi na smanjenje onečišćenja nitratima iz poljoprivrede.

U početnom četverogodišnjem razdoblju najveća dopuštena količina unosa čistog dušika (N) putem organskog gnojiva iznosi 210 kg N/ha godišnje, ograničenje unosa organskog N nakon 4 godine je 170 kg N/ha (+120 kg P₂O₅ i 300 kg K₂O po ha), zbrinjavanje stajskog gnojiva u prikladne spremnike za razdoblje od min. 6 mjeseci ograničenja gnojidbe: godišnje doba, oborine, blizina vodotoka, nagib terena, struktura tla, gnojidba prema potrebi poljoprivredne kulture, dodani N u tlo – razlika između potreba biljke i aktuelne opskrbljenosti.

Općenito najbolji trenutak gnojidbe stajskim gnojem je kasna zima i proljeće. Ako se gnoji u jesen ili zimi, povećaju se gubici dušika u vode, a gnoji li se ljeti, izgubi se amonijak u zrak.

Stajsko gnojivo se ne aplicira u krugu predmetnog pogona nego se predaje zainteresovanim korisnicima koji isti koriste u poljoprivredne svrhe - pođubranje poljoprivrednih površina i zaoravanje, te je to indirektni uticaj ili emisija na tlo. Predmetni pogon - društvo nema uticaj na indirektnu emisiju u tlo osim da korisnicima stajskog gnojiva izda preporuke vezano za adekvatnu aplikaciju stajskog đubriva.

Prema Članu 15. *Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja* („Službene novine FBiH“ broj 96/22). Organsko đubrivo se smatra onečišćenim ako sadrži više od slijedećih količina onečišćujućih materija izraženo u mg/kg suhog tla:

Element	Cd	Cr	Cu	Hg	Ni	Pb	Zn
mg/kg	5	150	300	5	1000	250	2000

² Broj radnih sati pogona u 2022. godini

Prema Članu 16. istog Pravilnika Zabranjena je primjena stajskog đubriva:

- na područjima izloženim velikom riziku od zagađenja;
- na poljoprivrednom tlu zasićenom vodom, pokrivenim snježnim pokrivačem i zamrznutim tlima te na plavnim zemljištima;
- u proizvodnji povrća, jagodastog voća, ljekovitog i krmnog bilja unutar 30 dana prije zriobe i berbe;
- pomiješanog s otpadnim muljem ili kompostom od otpadnog mulja;
- na poljoprivrednim gazdinstvima na kojima su utvrđene bolesti s uzročnicima otpornim na uslove u gnojnoj jami; i
- u priobalnom pojasu, uz vodotoke do 10 m udaljenosti, uz stajace vode do 70 m udaljenosti te na vodozaštitnom području.

U cilju smanjenja gubitka azota ispiranjem i isparavanjem, zabranjena je primjena gnojnice i gnojovke:

- na svim poljoprivrednim površinama bez obzira na pokrivač, u vremenskom periodu od 15. novembra do 15. februara; i
- rasipanjem po površini tla bez unošenja u tlo u vremenskom periodu od 1. maja do 1. septembra;

Na poljoprivrednom zemljištu bez zelenog pokrivača zabranjena je primjena organskih đubriva. Otpad biljnog porijekla, organski otpad koji nije životinjskog porijekla, organski kuhinjski otpad može se koristiti u vlastitim vrtovima ako je namijenjen za poljoprivrednu proizvodnju za vlastite potrebe

Moguća direktna emisija u tlo u krugu pogona je eventualno, slučajno izlijevanje ulja i naftnih derivata iz vozila za dopremu sirovina, dopremu i otpremu životinja i sl. Ukoliko dođe do izlijevanja navedenih tekućina na manipulativnim površinama iste se tretiraju putem separatora masti i ulja.

Ukoliko dođe do izlijevanja navedenih tekućina direktno na zemljište, sloj zagađene zemlje će se ukloniti te se zajedno s onečišćenim apsorbensom predati ovlaštenoj organizaciji za zbrinjavanje te vrste opasnog otpada. Napominje se da ovakve i sl. akcidentne situacije nisu registrovane nikada u toku rada pogona i da je mogućnost za sličan akcident svedena na minimum kontrolisanim i planiranim saobraćajnim manipulacijama (čisti i prijavljuje putevi) koje su svedene na minimum, kao i adekvatnim i pravovremenim održavanjem prevoznih sredstava.

Leševi uginulih pilenki se, nakon utvrđivanja uzroka uginuća od strane ovlaštene veterinarske stanice, zakopavaju na groblje za životinje Memići, uz poštivanje svih zakonskih normativa i uz nadzor i preporuke nadležne Veterinarske stanice (krečno mlijeko prije zatrpavanja).

6. Buka

6.1. Emisija buke – Zbirna lista izvora buke

Izvor	Emisiono mjesto Ref. Br	Oprema Ref. Br	Zvučni pritisak (dBA) na referentnu udaljenost	Periodi emisije
			Dan	

* nije relevantno

6.2. Granične vrijednosti emisija buke (u skladu sa relevantnim propisima) koje emituje pogon i postrojenje pri obavljanju svoje/ih djelatnosti

Maksimalno dopušteni vršni L₁ nivo buke (80 dB, za zonu V), prema Zakonu o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“ broj: 110/12).

Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke				
ZONA V	Poslovno, upravno, trgovačko, zanatsko, servisno (komunalni servis)	Ekvivalentni nivo Leq		Vršni nivo
		Dan	Noć	L ₁
		65	60	80

7. Vibracije

Nije primjenjivo.

8. Nejonizirajuće zračenje

Nije primjenjivo.

F. OPIS STANJA LOKACIJE POGONA/POSTROJENJA I PRAĆENJE STANJA OKOLIŠA

1. Stanje lokacije i uticaj aktivnosti postojećih i planiranih pogona i postrojenja

1. Praćenje emisije

Praćenje emisije u zrak se ne vrši jer se objekti za koke nosilje ne zagrijevaju iz razloga što se dovoljna temperatura obezbjeđuje kontaktom među životinjama. Za potrebe zagrijavanja upravne zgrade korsite se grijalice i radijatori na električnu energiju.

Na predmetnoj lokaciji do sada nije vršeno mjerenje intenziteta okolinske buke.

Tehnološke otpadne vode iz procesa proizvodnje odnosno od čišćenja i održavanja objekata zajedno sa oborinskim vodama sakupljaju se preko slivnih rešetki i odlaze u taložnik, a zatim u armirano-betonski separator, odakle odlazi u obodni kanal, a zatim u rijeku Spreču – mjereno mjesto V1 (E1).

Sanitarno – fekalne vode iz objekta upravne zgrade i pratećih objekata se prikupljaju u vodonepropusno trokomornu septičku jamu, koja se prazni po potrebi od strane ovalštene firme.

Oborinske onečišćene otpadne vode sa manipulativnih površina farme koje u sebi sadrže organske tvari se prikupljaju i odvođe u separator masti i ulja zajedno sa tehnološkim otpadnim vodama.

Kompletan monitoring se vrši u skladu sa monitoring planom iz trenutno važeće okolinske dozvole.

2. Tačke emisije (ispusti)

Sva relevantna emisiona mjesta na farmi koka nosilja, su opisana u tački 5.1. sekcija F. Referentna oznaka emisionih mjesta i prikazana su na mapi lokacije datoj u prilogu. Isto tako, opis emisionih mjesta je dat i u narednim tabelama.

3. Lokacija mjerenja/uzorkovanja

Sve lokacije mjerenja/uzorkovanja se nalaze u kompleksu farme koka nosilja Živinice prema prikazu na mapama – prikaz emisionih tačaka.

4. Metode mjerenja/uzorkovanja

Metodologija mjerenja, izbor mjerne opreme, izvođenje mjerenja kao i obrada mjernih rezultata izvršena je u skladu sa BAS ISO/IEC 17025:2006.

Vidi tabelu u podnaslovu 5.1. sekcija F - Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka

5. Učestalost mjerenja

Osnova za mjerenja i ispitivanja i ocjenu uticaja na okoliš vrši se u skladu sa Okolinskom dozvolom br. UP-I 05/02-23-11-230/17 od 31.12.2018. godine, Zakonom o zaštiti

okoliša („Službene novine FBiH“, br. 15/21), Zakonom o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, br. 33/03), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka („Službene novine FBiH“, br. 04/10), Zakonom o vodama („Službene novine FBiH“, br. 70/06), Zakonom o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“, br. 33/03), Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“, br. 72/09), Zakonom o zaštiti od buke („Službene novine FBiH“, br. 110/12), Zakonom o zaštiti od buke TK („Službene novine TK“, br. 03/16) i drugim Zakonima koji ovdje nisu pobrojani, ali se direktno ili indirektno vežu za zaštitu okoliša.

Monitoring emisija u zrak

Prema Okolinskoj dozvoli br. UP-I 05/02-23-11-230/17 od 31.12.2018. godine i Pravilniku o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 09/14, 97/17) ne vrši se monitoring emisija zagađujućih materija u zrak na predmetnoj lokaciji.

Monitoring otpadnih voda

Prema propisima Uredbe o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20), minimalan broj godišnjih uzorkovanja zavisi od proticaja (količine tehnološke otpadne vode) i iznosi:

Broj ispitivanja otpadnih voda u zavisnosti od protoka

Protok otpadne vode m ³ /dan	Broj ispitivanja u toku godine
<5	1
5-20	2
20-50	4
50-100	6
100-500	8
>500	12

Ispitivanje otpadnih voda se vrši na uspostavljenom ispustu otpadnih voda u obodni kanal (reviziono okno) na mjernom mjestu V1 (E1).

Monitoring buke

Područje na kome je lociran kompleks definisan je kao zona V. Učestalost mjerenja i granične vrijednosti buke su regulisani prema:

- Zakonu o zaštiti buke („Službene novine FBiH“, br. 110/12, „Službene novine TK“, br. 03/16),
- ISO 1996-2:2020 – Akustika – opisivanje, mjerenje i ocjenjivanje buke u životnoj sredini – Dio 2. Određivanje nivoa buke u životnoj sredini;
- Noise – Directive 2003/10/EC.

Granične vrijednosti buke prema namjeni područja

Zona	Namjena područja	Najviše dozvoljeni nivo vanjske buke (dBA)		
		15 min L_{eq}		Vršni nivo
		Dan	Noć	L_1
I	Bolničko, lječilišno	45	40	60
II	Turističko, rekreacijsko, oporavilišno	50	40	65
III	Čisto stambeno, vaspitno-obrazovne i zdravstvene institucije, javne zelene i rekreacione površine	55	45	70
IV	Trgovačko, poslovno, stambeno i stambeno uz saobraćajne koridore, skladišta bez teškog transporta	60	50	75
V	Poslovno, upravno, trgovačko, zanatsko, servisno (komunalni servis)	65	60	80
VI	Industrijsko, skladišno, servisno i saobraćajno područje bez stanova	70	70	85

Monitoring intenziteta okolinske buke do sada nije vršen na predmetnoj lokaciji.

Monitoring čvrstog otpada

U svrhu monitoringa otpada koji nastaje na lokaciji donesen je Plan upravljanja otpadom, koji je izrađen kao prilog ovom dokumentu, kojim se obezbjeđuje: smanjenje otpada po količini, tretiranje nastalog otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala, redovan odvoz otpada sa lokacije i smanjenje od rizika zagađenja: vode, zraka i tla. Također, imenovana je odgovorna osoba za sprovođenje donešenog Plana upravljanja otpadom, a koja je u obavezi vođenja pismenih zabilješki - Dnevnika rada o količini nastalog otpada po kategorijama u skladu sa listom otpada, čišćenja i održavanja objekata i postrojenja. Za potrebe zbrinjavanja različitih vrsta otpada Operater BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice, ima sklopljene ugovore sa ovlaštenim institucijama za zbrinjavanje različitih vrsta otpada koje nastaju na predmetnoj lokaciji.

6. Uslovi mjerenja/uzorkovanja

Uslovi mjerenja/uzorkovanja moraju zadovoljavati propisane standarde, tako da se mjerenja/uzorkovanja mogu provoditi tehnički odgovarajuće i bez opasnosti po izvršioca. Svako mjerno mjesto mora biti pristupačno. Isto tako, sva mjerna oprema mora biti usklađena sa standardima i mora biti kalibrisana, što se dokazuje prilaganjem akreditacije uz izvještaje o monitoringu. Sva mjerenja i uzorkovanja moraju se provoditi pri optimalnom režimu rada pogona i postrojenja.

7. Parametri nadzora rada pogona/postrojenja

- a) Tehnička ispravnost i funkcionalnost uređaja za tretman otpadnih voda;
- b) Nekonrolisana emisija zagađujućih materija u zrak iz pogona, iz objekata i instalacija, te sa manipulativnih prostora;
- c) Nekonrolisana pojava neuobičajene, povećane, impulsivne i nekontrolisane buke u cilju otklanjanja uzroka njene pojave i sprečavanja negativnih uticaja na okoliš i lokalno stanovništvo;
- d) Sakupljanje, skladištenje i otprema svih vrsta otpada i uredno vođenje evidencije u cilju sprečavanja negativnih uticaja na okoliš;
- e) Nadzor nad obavljanjem radnih aktivnosti i operacija u svrhu preveniranja emisija i negativnih uticaja na okoliš, čišćenje manipulativnih površina, objekata i skladišta.

8. Analitička metodologija

Uzorkovanje i ispitivanje otpadnih voda se vrše prema standardnim metodama i korištenjem kalibriranih mjernih uređaja. Analiza i ocjena rezultata mjerenja je izvršena prema propisanim graničnim vrijednostima. O rezultatima vršenja nadzora rada pogona i postrojenja treba voditi urednu evidenciju, posebno prilikom konstatovanja neusklađenosti sa zakonskom regulativom, te prilikom registrovanja povećanih emisija i incidentnih slučajeva koji uzrokuju negativne uticaje na okoliš. U takvim situacijama u evidenciju treba obavezno unijeti da li je i šta je poduzeto u cilju otklanjanja uzroka povećane emisije, te da li su postignuti zadovoljavajući efekti i cilju postizanja optimalnih uslova i normalnih ekoloških performansi.

9. Tijelo koje provodi mjerenja/uzorkovanja

Sva mjerenja i analizu rezultata mjerenja mora vršiti ovlaštena i akreditovana laboratorija. Akreditovana ispitna laboratorije koja je vršila monitoring je Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo.

10. Organizacija koja provodi analizu/laboratorij

Analizu i ocjenu rezultata monitoringa, odnosno okolinskih mjerenja provodi akreditovana ispitna laboratorije Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo.

11. Autorizacija/akreditacija za mjerenje ili autorizacija/akreditacija laboratorija

Ispitna laboratorija Inspekt RGH d.o.o. Sarajevo, Certifikat o akreditaciji broj LI-03-01

12. Vrednovanje rezultata mjerenja

Važeća zakonska regulativa na osnovu koje se vrši monitoring i vrednovanje rezultata mjerenja **emisija u zrak**:

- Zakon o zaštiti zraka „Službene novine FBiH“, br. 33/03 i 4/10,

- Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH” broj 9/14),
- Izmjene i dopune Pravilnika o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH” broj 97/17),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH” broj 12/05),
- Pravilnik o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje („Službene novine FBiH”, br. 03/13).

Ispitivanjem kvaliteta i kvantita otpadnih voda zaključuje se da izmjereni parametri na mjernom mjestu V1(E1) ZADOVOLJAVAJU granične vrijednosti emisije otpadnih voda koje se ispuštaju u prirodne recipijente u skladu sa Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH” br. 26/20 i 96/20).

Kompletan proces upravljanja (prikupljanja, skladištenja i zbrinjavanja) svih vrsta otpada koji nastaje na bilo koji način tokom normalnog rada pogona, definisan je Planom upravljanja otpadom.

Bitno je napomenuti da Operater selektivno prikuplja i zbrinjava sve vrste generiranog otpada, te je u skladu sa zakonskim obavezama imenovano lice koje će vršiti upravljanje otpadom na lokaciji. Sav otpad se adekvatno zbrinjava prema važećoj zakonskoj regulativi.

Detaljne informacije o vrstama, količinama, načinu nastajanja otpada i načinima njegovog zbrinjavanja biće prikazane u novom Planu upravljanja otpadom kao zasebnom dokumentu.

13. Metoda evidencije i pohranjivanja podataka

Interno vođenje evidencija u elektronskoj formi i čuvanje važećih izvještaja u arhivi Farme.

14. Planirane promjene nadzora

Temeljni cilj promjene nadzora jeste integriranje mjera i aktivnosti za sprečavanje/smanjenje emisija i negativnih uticaja na okoliš u sistem upravljanja procesima i radnim aktivnostima u BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice, što podrazumijeva da zaštita okoliša postane obaveza svakog radnog mjesta i svakog zaposlenika u ovom pogonu.

15. Nadzire li se stanje okoliša?

Da. Na lokaciji se redovno vrši monitoring svih okolinskih parametara kako je to definisano važećom zakonskom regulativom, vodnim aktima i važećom okolinskom dozvolom.

2. Ocjena emisija u zrak

Tačka emisije	Opis	Detalji emisije				Primjenjen sistem smanjenja (filteri, itd.)
Referentni brojevi		Materijal	mg/Nm ³	kg/h	kg/god.	
		CO ₂	-	-	-	-
		CO	-	-	-	
		SO ₂	-	-	-	
		NO _x	-	-	-	
		O ₂	-	-	-	
		Protok	-	-	-	

- Nije vršen monitoring emisija zagađujućih materija u zrak

3. Ocjena emisija u vode

3.1. Ocjena uticaja ispuštanja u kanalizaciju

Nije relevantno.

3.2. Ocjena kvaliteta površinskih voda

Parametar	Rezultati (mg/l)	Način uzimanja uzorka (automatski, ručno (trenutni jednokratni, trenutni kompozitni itd.))	Normalni analitički opseg	Analitička metoda/tehnika	Primjenjen sistem smanjenja zagađenja (filteri, itd.)
V1 (E1)	Datum izvještaja 11.09. 2023. godine				
Protok	6,0 m ³ /dan	Ručno, trenutni jednokratni uzorak	-	Interni metod po RU 8062586	Separator ulja i masti
Temperatura	17,2 °C		-	BAS DIN 38404-4:2010	
pH vrijednost	7,70		2 do 12	BAS EN ISO 10523:2013	
Elektroprovodljivost	271 µS/cm		0,050 µS do 50010 ms		
Boja	10,0		(0 do 500) Co/Pt		
Ukupne susp. materije	54		>2 mg/l	BAS EN 872:2006	
HPK	44,8		>6 mg/l	BAS ISO15705:2005	
BPK	11,0		(0 do 4000) mg/l	BAS EN ISO 9408:2005	
Sadržaj rastvorenog kisika	6,40		(0 do 19,99) mg/l	BAS ISO 7150-1:2002	

Amonijačni azot	0,60		>0,01 mg/l	BAS EN ISO 11905-1:2003	
Ukupni azot	6,89		(0,5 do 150) mg/l	BAS EN ISO 5814:2014	
Ukupni fosfor	0,15		>0,005 mg/l	BAS EN ISO 6878:2006	
Taložive stvari po Imhofu	0,5 ml/l/h		>0,1ml/l	St. Met. 2540(F), izd. APHA- AWWA-WEF 2017	
Test toksičnosti	100,0 %		do 100 %	BAS EN ISO 6341:2014	
Ukupna ulja i masti	0,30		(0,01 do 20) mg/l	St. Met.5520(B), izd. APHA-AWWA-WEF 2017	

3.3. Ocjena kvaliteta podzemnih voda

Nije relevantno.

3.4. Rasprostiranje poljoprivrednog i nepoljoprivrednog otpada

Nije relevantno.

3.5. Ocjena kvaliteta zemljišta/podzemnih voda

Nije relevantno.

3.6. Opis mjera za sprječavanje produkcije otpada kao i za povrat korisnog materijala iz otpada koji producira postrojenje.

Naziv i broj otpada	Opis otpada	Godišnja količina proizvedenog otpada	Godišnja količina obrađenog otpada (t)	Postupak obrade otpada i sistem smanjenja proizvodnje količina otpada	Otpad skladišten na lokaciji (metod, lokacija i ugovarač)
Talozi od ispiranja i čišćenja 02 01 01	Otpad od čišćenja u objektima za uzgoj koka nosilja.	-	-	Vrši se tretman u separatoru ulja i masti	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, Akvainvest Živinice.
Otpadna životinjska tkiva 02 01 02	Uginule životinje	2,4 t	Predmetni pogon ne vrši obradu	Uginule životinje se skladište u zamrzivačima i odvoze vozilom pod hladnim režimom na stočno groblje Memići.	Mjesto krajnjeg odlaganja je stočno groblje Memići, općina Kalesija, od strane JP Veterinarska stanica d.o.o. Kalesija s kojom operater ima potpisan ugovor o neškodljivom uklanjanju nusproizvoda animalnog porijekla

Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka 02 01 06	Životinjske fekalije, urin i gnoj (uključujući pokvarenu slamu), efluenti, koji se posebno sakupljaju i obrađuju izvan kruga njihovog nastanka	4.100 t	Predmetni pogon ne vrši obradu	Nema skladištenja na lokaciji. Direktno izdubavanje u transportni kamion i dalja distribucija.	Predavanje ili odvoz od strane trećih lica koji ovaj otpad koriste kao gnojivo u poljoprivredi.
Miješani komunalni otpad 20 03 01	Miješani komunalni otpad	13,2 m ³	Predmetni pogon ne vrši obradu	Namjenski kontejneri za komunalni otpad	Komunalno preduće „Akvainvest“ Živinice s kojim operater ima potpisan ugovor.

TQM d.o.o. Lukavac je ovlašten od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma za stručno obavljanje poslova izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš prema Rješenju br. 05/3-19-6-309/22-1 i nalazi se na listi nosilaca izrade Studija o procjeni uticaja na okoliš FMOiT <https://www.fmoit.gov.ba/bs/okolisne-dozvole/okolisna-dozvola>

Muljevi iz septičkih jama 20 03 04	Vodonepropusna septička jama za prihvrat sanitarno - fekalnih voda	-	Septička jame za prihvrat sanitarno-fekalnih voda	-	Ovlašteno komunalno preduzeće „ViK“ Živinice sa kojom operater ima potpisan Ugovor o zbrinjavanju komunalnog otpada.
Muljevi iz odvajača ulje/voda 13 05 02*	Mulj iz separatora ulja i masti za prihvrat i tretman zauljenih otpadnih voda sa manipulativni površina, otpadne vode od pranja i čišćenja objekata	-	Separatori masti i ulja	Ovlaštena firma za odvoz i zbrinjavanje opasnog otpada, KEMEKO BH d.o.o. Lukavac	-

#1 Poslove koji kao rezultat mogu proizvoditi navedeni otpad koji potiče od prevencije i zaštite pilenki od bolesti ili eventualne potrebe tretiranja određenog stanja kod pilenki obavlja ovlaštena Veterinarska služba, koja nakon obavljene aktivnosti navedeni otpad u namjenskim vodonepropusnim posudama/vrećama odnosi sa sobom i odlaže isti na adekvatan način u krugu vlastite lokacije, tako da ova vrsta otpada ne zaostaje na lokaciji predmetnog pogona. Navedeni otpad se zbrinjava u okviru navedene ovlaštene Veterinarske službe.

Čišćenje hale počinje kupljenjem đubreta (izđubavanje). Izđubavanje se vrši automatski preko pokretnih traka koje na kraju imaju skreper, te se preko tih traka đubre izbacuje van objekta. Hala se poslije toga metlama fino pomete, tako da se dobije očišćen prostor. Ovaj prostor se tada opere vodom pod pritiskom pa dezinfikuje. Na ovaj način (postupno čišćenje - krupno đubre, pa metenje) vrši se velika ušteda vode, jer su sada potrebne manje količine za sapiranje objekata. Na taj način se dakle smanjuje i količina otpadne vode, što je jedan od načina zdrave ekološke prakse.

Otpad se odlaže adekvatno, prema vrsti i namjeni, a kako je navedeno u tabelama koje obrađuju upravljanje otpadom, a kako bi se spriječila dalja onečišćenja i zagađenja okoliša.

Društvo BINGO d.o.o. Tuzla, Farma koka nosilja Živinice posjeduje potpisane sve potrebne ugovore za zbrinjavanje otpada.

3.7. Ocjena ambijentalne buke

	Geografska širina i dužina u decimalnim stepenima (5 Sjever, 5 Istok)	Nivo buke /dB(A)			Način smanjenja i prigušenja buke (metodi, načini, i sl.)
		L(A)eq	L(A)10	L(A)90	
1. Granica instalacije					
Mjesto 1: MM1	-	-	-	-	
Mjesto 2: MM2	-	-	-	-	

* Nije vršeno mjerenje okolinske/ambijentalne buke

Kontrolirani parametar	Oprema	Postojanost opreme	Kalibracija opreme	Podrška opreme
-	-	-	-	-

* nema sistema za smanjivanje i kontrolu emisija

5. Opis planiranog monitoringa

5.1. Monitoring emisija i mjesta uzimanja uzoraka

Monitoring otpadnih voda

Parametri emisije u vode	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Protok	Prema uslovima propisanih Uredbom o uslovima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sisteme javne kanalizacije („Službene novine FBiH“ br. 26/20)	V1 (E1) – Okno za monitoring otpadnih voda – separator ulja i masti	Ručno, trenutni jednokratni uzorak	BAS EN ISO 748:2010
Temperatura				BAS DIN 38404-4:2010
pH				BAS EN ISO 10523:2013
Elektorprovodljivost				BAS EN 27888:2002
Boja				BAS EN ISO 7887:2013 Metod C
Ukupne suspendovane materije				BAS EN 872:2006
Hemijska potrošnja kiseonika				BAS ISO15705:2005
Biološka potrošnja kiseonika				BAS EN ISO 9408:2005

Sadržaj rastvorenog kisika				BAS ISO 7150-1:2002
Amonijačni azot				BAS EN ISO 11905-1:2003
Ukupni azot				BAS EN ISO 5814:2014
Ukupni fosfor				BAS EN ISO 6878:2006
Taložive tvari po Imhofu				Standard Methods 2540 (F), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017
Test toksičnosti (48LC ₅₀) Daphnia magna Straus (%)				BAS EN ISO 6341:2014
Ukupna masti i ulja				Standard Methods 5520 (B), izd. APHA-AWWA-WEF, 2017

Monitoring plan okolinske buke

Parametri emisije buke	Učestalost monitoringa	Pristup mjernom mjestu	Metoda uzimanja uzorka	Metoda/tehnika analize
Nivo buke/dB(A) L(A)eq	1 u 3 godine za period dan	Mjerna mjesta 1-6, kota 0 m	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020	BAS ISO 1996-1:2020 BAS ISO 1996-2:2020

5.2. Mjerna mjesta i monitoring okoliša

Vidi tabelu u sekciji F podnaslovu 5.1.

6. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika i usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa najboljim raspoloživim tehnikama (NRT)

6.1. Kriteriji za određivanje najboljih raspoloživih tehnika

1. Korištenje tehnologije pri kojoj nastaju male količine otpada;
2. Korištenje manje opasnih supstanci;
3. Podsticanje ponovne upotrebe i recikliranje supstanci koje nastaju i koje se koriste u postupku, i, ako je prikladno, otpada;
4. Usporedivi postupci, uređaji ili metode rada koje su uspješno isprobane u industrijskim razmjerima;
5. Tehnološki napredak i promjene u naučnim saznanjima i shvatanjima;
6. Priroda, učinci i količina predmetnih emisija;
7. Rokovi za stavljanje u pogon novih ili već postojećih postrojenja;
8. Vrijeme potrebno za uvođenje najboljih raspoloživih tehnika;
9. Potrošnja i osobine sirovina (uključujući vodu) koje se koriste u postupku, kao i njihova energetska efikasnost;
10. Potreba da se opći uticaj emisija na okoliš, kao i njihova opasnost za okoliš, spriječi ili svede na minimum;
11. Potreba da se spriječe nesreće i da se posljedice za okoliš svedu na minimum;
12. Informacije koje objavljuju javne međunarodne organizacije.

7. Usklađenost emisija iz pogona/postrojenja sa NRT

Opišite ukratko glavne alternative prijedloga sadržanih u zahtjevu, ukoliko ih ima.

Alternativna rješenja podrazumijevaju ona rješenja koja na sličan ili identičan način zadovoljavaju proizvodne, društvene, ekonomske aspekte procesa kao i projektovano rješenje.

Kako pogon nema značajan negativan uticaj na okoliš, nema ni alternativnih rješenja u pogledu lokacije, tehnologije i sirovina koje se koriste.

Opišite sve okolinske aspekte koji su bili predviđeni u odnosu na čistije tehnologije, redukciju otpada i zamjenu sirovina.

Sve najbolje raspoložive tehnike za ovu vrstu djelatnosti date su u dokumentu „Provedbena odluka komisije (EU) 2017/302 od 15. februara 2017. godine o utvrđivanju zaključaka o najboljim raspoloživim tehnikama (NRT-i), na temelju Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća, za intenzivni uzgoj peradi ili svinja (pod brojem dokumenta C (2017) 688).

Kako bi se spriječio ili smanjio uticaj na okoliš peradarskih farmi i poboljšala cjelokupna (tehnoška, ekonomska i ekološka) učinkovitost na peradarskim farmama, najbolje raspoložive tehnike (NRT/BAT) predviđaju primjenu svih dostupnih tehnika navedenih u slijedećoj tabeli.

BAT Tehnika	Primjenjivost
Odgovarajuća lokacija pogona/poljoprivrednog dobra i prostorni raspored aktivnosti kako bi se: <ul style="list-style-type: none"> - smanjio prijevoz životinja i materijala (uključujući i gnoj), - osigurala odgovarajuća udaljenost od osjetljivih receptora kojima je potrebna zaštita od negativnih uticaja,	Primjenjeno na lokaciji
<ul style="list-style-type: none"> - uzeli u obzir dominantni klimatski uvjeti (npr. smjer vjetra i oborine)	Nepoznato

	<ul style="list-style-type: none"> - uzeo u obzir mogući budući kapacitet razvoja poljoprivrednog gospodarstva 	<p>Nepoznato</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> - spriječilo onečišćenje vode. 	<p>Primjenjeno na lokaciji</p>	
	<p>Edukacija i obuka zaposlenog osoblja na farmi, posebno u pogledu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - relevantnih propisa, stočarstva, zdravlja i dobrobiti životinja, gospodarenja gnojem, sigurnosti zaposlenika, - prijevoza i rasipanja gnoja po zemljištu, - planiranja aktivnosti, - planiranja postupanja u izvanrednim i incidentnim situacijama i upravljanja njima, - popravka i održavanje opreme. 	<p>Primjenjeno na lokaciji</p>	
	<p>Priprema plana postupanja u izvanrednim i incidentnim situacijama u slučaju neočekivanih emisija i incidenata, poput incidentnih zagađenja vodnih tijela, koji može uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plan poljoprivrednog gospodarstva koji prikazuje odvodne sisteme i izvore otpadne vode odnosno efluenta, - akcijske planove za reagiranje na određene moguće događaje (npr. požare, curenje ili urušavanje skladišta stajnjaka, nekontrolirano istjecanje s hrpe stajnjaka, izlivanje ulja), - raspoloživu opremu za postupanje u slučaju iznenadnog onečišćenja (npr. opremu za zatvaranje zemljišnih odvoda, pregrađivanje kanala, ploče za skupljanje pjene od izlivanja ulja i sl.). 	<p>Nije primjenjeno</p>	

<p>Redovita provjera, popravak i održavanje struktura i tehnološke opreme, poput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skladišta stajnjaka ako je vidljiv bilo koji trag oštećenja, degradacije, curenja, - pumpi za gnojovku, mješalica, separatora, irigatora, 	<p>Nije primjenjivo</p>
<ul style="list-style-type: none"> - sistema za opskrbu vodom i hranom životinja, - ventilacijskih sistem i senzora temperature, - silosa i prijevozne opreme (npr. ventili, cijevi i sl.), - sistema za prečišćavanja zraka (npr. u okviru redovnih pregleda). <p>To može uključivati čistoću poljoprivrednog gospodarstva i suzbijanje štetnih organizama.</p>	<p>Primjenjeno na lokaciji</p>
<p>Skladištenje uginulih životinja do otpreme tako da se spriječe ili smanje emisije štetnih materija u okoliš i negativni uticaji na okoliš.</p>	<p>Primjenjeno na lokaciji</p>

Racionalna upotreba vode - kako bi se voda racionalno/učinkovito upotrebljavala, BAT je primjena kombinacije tehnika navedenih u narednim tabelama.

BAT Tehnika	Primjenjivost
Vođenje evidencije o upotrebi vode	Primjenjeno na lokaciji
Otkrivanje i otklanjanje curenja vode	Primjenjeno na lokaciji
Upotreba visokotlačnih uređaja za čišćenje nastambi za životinje i opreme	Primjenjeno na lokaciji

Odabir i upotreba prikladne opreme (npr. kapljične pojilice, okrugle pojilice, korita za vodu) za određenu kategoriju životinja, uz osiguravanje dostupnosti vode (ad libitum).	Primjenjeno na lokaciji – kapljične pojilice
Provjera i (ako je potrebno) redovita kalibracija opreme za pitku vodu	Nije primjenjivo
Ponovna upotreba nekontaminiranih oborinskih voda kao vode za čišćenje	Nije primjenjivo na postojeća poljoprivredna gospodarstva zbog visokih troškova. Primjenjivost može biti ograničena zbog rizika za biološku sigurnost (21.2.2017. L 43/239 Službeni list Europske unije)

Emisije iz otpadnih voda – radi smanjenja stvaranja otpadnih voda, BAT je primjena kombinacije tehnika navedenih u narednoj tabeli.

BAT Tehnika	Primjenjivost
Prijava dvorišne površine trebaju biti što je moguće manje	Primjenjeno na lokaciji
Minimalna upotreba vode	Primjenjeno na lokaciji
Odvajanje nekontaminiranih oborinskih voda od tokova otpadnih voda kojima je potrebna obrada	Primjenjeno na lokaciji

Kako bi se smanjile emisije štetnih materija u vodu iz otpadnih voda, BAT je kombinacija tehnika navedenih u narednoj tabeli.

BAT Tehnike	Primjenjivost
Odvodnja otpadnih voda u namjenski spremnik ili skladište stajnjaka	Nije primjenjeno na lokaciji
Obrada otpadnih voda prije odvodnje	Primjenjeno na lokaciji
Rasipanje otpadnih voda po zemljištu, npr. pomoću sistema navodnjavanja npr. prskalice, mobilnog raspršivača, cisterne, brizgalice s priključkom s crijevima.	Nije primjenjeno na lokaciji Primjenjivost može biti ograničena zbog ograničene dostupnosti prikladnog zemljišta u blizini poljoprivrednog gospodarstva. Primjenjivo samo na otpadne vode sa dokazanom niskom razinom onečišćenja

Racionalna upotreba energije - kako bi se energija racionalno upotrebljavala na poljoprivrednom gospodarstvu, BAT daje efikasna, racionalna i ekonomična rješenja koja podrazumijevaju primjenu kombinacije najboljih raspoloživih (dostupnih) tehnika koje su navedene u narednoj tabeli.

BAT Tehnike	Primjenjivost
Visokoučinkoviti sistemi grijanja / hlađenja i ventilacijski sistemi	Nije relevantno.

<p>Optimizacija i upravljanje sistemima grijanja/hlađenja i ventilacijskim sistemima, posebno ako se upotrebljavaju sistemi za prečišćavanje zraka</p>	<p>Nije relevantno.</p>
<p>Izolacija zidova, podova i/ili stropova objekata za životinje</p>	<p>Primjenjeno na lokaciji. Moguće je da nije primjenjivo na pogone koji upotrebljavaju prirodnu ventilaciju. Isto tako, moguće je da izolacija nije primjenjiva na postojeće pogone zbog strukturalnih ograničenja</p>
<p>Upotreba energetski učinkovitog osvjjetljenja</p>	<p>Primjenjeno na lokaciji.</p>
<p>Upotreba izmjenjivača toplote i može se primjenjivati jedan od sljedećih sistema: 1. zrak-zrak; 2. zrak-voda; 3. zrak-tlo.</p>	<p>Nije relevantno. Izmjenjivači toplote zrak-tlo primjenjivi su samo kada postoji raspoloživ prostor zbog potrebe za velikom površinom tla.</p>
<p>Upotreba toplotnih pumpi za povrat toplote</p>	<p>Nije relevantno. Primjenjivost toplotnih pumpi na temelju povrata geotermalne toplote ograničena je ako se upotrebljavaju vodoravne cijevi zbog potrebe za raspoloživim prostorom.</p>
<p>Povrat toplote sa grijanim i hlađenim podom prekrivenim steljom („combedeckll sistem).</p>	<p>Ne upotrebljava se stelja na lokaciji. Nije relevantno. Primjenjivost ovisi o mogućnosti ugradnje zatvorenog podzemnog skladišta za cirkulirajuću vodu</p>

Primjena prirodne ventilacije

Nije primjenivo. U upotrebi prinudni ventilacioni sistem.

Nije primjenjivo na pogone sa centraliziranim ventilacijskim sistemom. U pogonima za uzgoj peradi to možda neće biti primjenjivo:

- u početnoj fazi uzgoja, osim u slučaju uzgoja pataka,
- zbog ekstremnih klimatskih uslova.

Kako bi se spriječile ili, ako to nije izvedivo, smanjile emisije buke, BAT je utvrđivanje i provedba plana za upravljanje bukom u okviru sistema upravljanja zaštitom okoliša koji uključuje sljedeće elemente:

- protokol sa odgovarajućim mjerama i vremenskim okvirom za njihovu realizaciju;
- protokol za monitoring buke;
- protokol za reakciju na utvrđene incidentne događaje buke;
- program za smanjivanje buke oblikovan primjerice u cilju utvrđivanja izvora, praćenja emisija buke, ocjenjivanja doprinosa izvora te provedbe mjera sprečavanja i/ili smanjenja buke;
- pregled prethodnih incidenata s bukom i njihove sanacije te širenje znanja o incidentima s bukom.
- kako bi se spriječile ili, ako to nije izvedivo, smanjile emisije buke u okolinu peradarske farme, na raspolaganju su različite BAT tehnike.

BAT je primjena jedne od ili kombinacije tehnika navedenih u narednoj tabeli.

BAT Tehnika	Opis	Primjenjivost
<p>Osiguravanje odgovarajućih udaljenosti između pogona/ poljoprivrednog gospodarstva osjetljivih receptora.</p>	<p>U fazi planiranja izgradnje pogona / poljoprivrednog gospodarstva, odgovarajuće udaljenosti između pogona/poljoprivrednog gospodarstva i osjetljivih receptora osiguravaju se primjenom minimalnih standardnih udaljenosti.</p>	<p>Uzeto u obzir. Moguće je da nije općenito primjenjivo na postojeće pogone/poljoprivredna gospodarstva.</p>
<p>Lokacija opreme.</p>	<p>Nivoi buke mogu se smanjiti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanjem udaljenosti između emitera i primatelja (smještanjem opreme što je moguće dalje od osjetljivih receptora); - smanjenjem dužine cijevi za dobavu hrane za životinje; - smještanjem spremnika za hranu za životinje i silosa za hranu tako da se smanji kretanje vozila po poljoprivrednom gospodarstvu. 	<p>Primjenjeno na lokaciji.</p> <p>U slučaju postojećih pogona preseljenje opreme može biti ograničeno zbog nedostatka prostora ili previsokih troškova.</p>
<p>Operativne mjere</p>	<p>Te mjere, među ostalim, uključuju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zatvaranje vrata i glavnih otvora zgrade, posebno tokom hranjenja, ako je to moguće; - upravljanje opremom povjereno je iskusnom osoblju; - izbjegavanje bučnih aktivnosti noću i tokom vikenda, ako je to moguće; - osiguravanje nadzora buke tokom 	<p>Primjenjeno na lokaciji.</p>

		<p>poslova održavanja;</p> <ul style="list-style-type: none"> - upravljanje pokretnim trakama i spiralnim transporterima, napunjenim hranom za životinje, ako je moguće; - struganje vanjskih površina smanjeno na najmanju moguću mjeru kako bi se smanjila buka od traktora za struganje. 	
	Oprema sa niskim nivoom buke	<p>To uključuje opremu poput:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visokoučinkovitih ventilatora, ako prirodna ventilacija nije moguća ili ako nije dovoljna; - pumpi i kompresora; <p>sistema za hranjenje životinja kojim se smanjuje podražaj prije hranjenja (npr. lijevci u kojima se drži hrana, pasivni ad libitum dozatori, kompaktni dozatori).</p>	<p>Primjenjeno na lokaciji.</p> <p>Pasivni ad libitum dozatori primjenjivi su samo ako je oprema nova ili zamijenjena ili ako životinjama nije potrebno ograničeno hranjenje.</p>
	Oprema za zaštitu od buke	<p>To uključuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uređaje za smanjenje buke; - zvučnu i vibracijsku izolaciju; - smještanje bučne opreme u zatvoreni objekt (npr. mlinovi, pneumatske pokretne trake); - zvučnu izolaciju zgrada. 	<p>Nije primjenjeno na lokaciji.</p> <p>Primjenjivost može biti ograničena zbog nedostatka prostora te zdravstvenih i sigurnosnih razloga.</p> <p>Nije primjenjivo na materijale koji apsorbiraju buku i koji sprečavaju učinkovito čišćenje pogona.</p>

Smanjivanje buke	Širenje buke može se smanjiti umetanjem prepreka između emitera i primatelja	Nije primjenjeno na lokaciji. Moguće je da nije općenito primjenjivo zbog rizika za biosigurnost.
------------------	--	--

Kako bi se smanjile emisije prašine iz svake nastambe za životinje, na raspolaganju su različite BAT tehnike. BAT je primjena jedne od ili kombinacije tehnika navedenih u narednoj tabeli.

R.B.	BAT Tehnika	Primjenjivost
A	Manje stvaranje prašine unutar nastambi za stoku. U tu svrhu može se primjenjivati kombinacija sljedećih tehnika:	
1.	Upotreba grublje stelje (npr. duga slama ili strugotine drva umjesto nasjeckane slame);	Ne upotrebljava se stelja. Nije relevantno
2.	Primjena svježe stelje tehnikom razbacivanja stelje uz minimalno podizanje prašine (npr. ručno);	Ne upotrebljava se stelja. Nije relevantno
3.	Primjena tzv. ad libitum hranjenja;	Nije primjenjeno na lokaciji
4.	Upotreba vlažne hrane za životinje, peletirane hrane za životinje ili dodavanje uljastih sirovina ili veziva u sisteme suhe hrane za životinje;	Nije primjenjeno na lokaciji

	5.	Opremanje skladišta suhe hrane za životinje, koja se pune pneumatski, separatorima prašine	Primjenjeno na lokaciji
	6.	Dizajniranje ventilacijskih sistema s niskom brzinom zraka unutar nastambe i upravljanje njima.	Primjenjeno na lokaciji
	B.	Smanjenje koncentracije prašine unutar nastambe primjenom jednog od sljedećih postupaka:	
	1.	Zamagljivanje vodom;	Nije primjenjivo. Primjenjivost ovog postupka može biti ograničena zbog pada toplote koji životinja osjeća tokom zamagljivanja, posebno u osjetljivim fazama života životinje i/ili u hladnim i vlažnim klimatskim uslovima. Primjenjivost može biti ograničena i s obzirom na sistem čvrstog stajnjaka na kraju perioda uzgoja zbog visokih emisija amonijaka
	2.	Raspršivanje ulja;	Nije primjenjivo. Primjenjivo samo na pogone za uzgoj peradi s pilićima starijim od oko 21 dan. Primjenjivost na pogone za uzgoj nesilica može biti ograničena zbog rizika od kontaminacije opreme koja se nalazi u objektu

	3.	Ionizacije	Nije primjenjivo. Možda nije primjenjivo na postojeće pogone za uzgoj peradi zbog tehničkih i/ili ekonomskih razloga
	C.	Obrada ispušnog zraka putem sistema za prečišćavanje zraka kao što su:	
	1.	Odvajač vode;	Nije primjenjivo. Primjenjivo samo na pogone s tunelskim sistemom ventilacije
	2.	Suhi filter;	Nije primjenjivo. Primjenjivo samo na pogone za uzgoj peradi sa tunelskim sistemom ventilacije
	3.	Vodeni ispirać plina (skruber)	Nije primjenjivo. Moguće je da ova tehnika nije općenito primjenjiva zbog visokog troška provedbe. Primjenjivo na postojeće pogone samo ako se upotrebljava centralizirani ventilacijski sistem.
	4.	Kiseli ispirać plina	
	5.	Bioispirać plina (ili biološki prokapni filter)	
	6.	Dvofazni ili trofazni sistem za prečišćavanje zraka	

	7.	Biofiter	<p>Nije primjenjivo.</p> <p>Primjenjivo samo na pogone u kojima se koristi gnojovka. Potrebna je dovoljna površina izvan nastambe za životinje za smještanje paketa filtera.</p> <p>Moguće je da ova tehnika nije općenito primjenjiva zbog visokog troška provedbe.</p> <p>Primjenjivo na postojeće pogone samo ako se upotrebljava centralizirani ventilacijski sistem.</p>
--	----	----------	---

Kako bi se spriječile ili, ako to nije izvedivo, smanjile emisije neugodnih mirisa s poljoprivrednog gospodarstva, BAT znači utvrditi, provesti i redovito preispitivati plan za upravljanje neugodnim mirisima u okviru sistema upravljanja zaštitom okoliša koji uključuje sljedeće elemente:

- protokol sa odgovarajućim mjerama i vremenskim okvirom za realizaciju predviđenih mjera;
- protokol za praćenje neugodnih mirisa;
- protokol za odgovor na utvrđeni nastanak neugodnih mirisa;
- program za sprečavanje i uklanjanje neugodnih mirisa oblikovan primjerice radi utvrđivanja izvora, praćenja emisija neugodnih mirisa, ocjenjivanja doprinosa izvora i provedbe mjera uklanjanja i/ili smanjenja;
- pregled prethodnih incidenata s neugodnim mirisima i njihove sanacije te širenje znanja o incidentima s neugodnim mirisima.

Kako bi se spriječile ili, ako to nije izvedivo, smanjile emisije neugodnih mirisa i/ili uticaj neugodnih mirisa na okolinu sa poljoprivrednog gospodarstva, na raspolaganju su različite BAT tehnike. BAT/NRT podrazumijeva primjenu kombinacije tehnika navedenih u narednoj tabeli.

R.B.	Tehnika	Primjenjivost
a.	Osiguravanje odgovarajućih udaljenosti između poljoprivrednog gospodarstva / pogona i osjetljivih receptora	Primjenjeno na lokaciji Moguće je da nije općenito primjenjivo na postojeća poljoprivredna gospodarstva / pogone
b.	<p>Upotreba sistema nastambi koji primjenjuje jedno od ili kombinaciju sljedećih načela:</p> <ul style="list-style-type: none"> - održavanje životinja i površina suhima i čistima (npr. izbjegavanje prolijevanja hrane za životinje, izbjegavanje balege u prostorima za ležanje s djelomično rešetkastim podovima), (DA) - smanjenje emitirajuće površine gnoja (npr. upotreba metalnih ili plastičnih rešetki, kanala sa smanjenom izloženom površinom gnoja), - često premještanje gnoja u vanjsko (pokriveno) skladište gnoja, - smanjenje temperature gnoja (npr. hlađenjem stajnjaka) i zatvorenih prostora, - smanjenje protoka i brzine strujanja zraka preko površine gnoja, (DA) <ul style="list-style-type: none"> - održavanje stelje suhom i pod aerobnim uvjetima u sustavima u kojima se upotrebljava stelja. 	<p>Djelimično primjenjeno na lokaciji (ne upotrebljava se stelja)</p> <p>Smanjenje temperature zatvorenih prostora, protoka i brzine strujanja zraka možda nisu primjenjivi zbog brige o dobrobiti životinja.</p> <p>Uklanjanje gnojovke ispiranjem nije primjenjivo na poljoprivrednim gospodarstvima za uzgoj svinja koje se nalaze u blizini osjetljivih receptora zbog ispuštanja neugodnih mirisa.</p>

	<p>c.</p> <p>Optimizacija uvjeta ispuštanja ispušnog zraka iz nastambe za životinje primjenom jedne od ili kombinacije sljedećih tehnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - povećanje visine ispusta (npr. ispušni zrak iznad razine krova, dimnjaci, preusmjerenje ispušnog zraka kroz sljeme krova umjesto kroz donji dio zidova), - povećanje brzine ventilacije u vertikalnom ispustu, (DA) - efikasno postavljanje vanjskih prepreka radi stvaranja turbulencije u protoku izlaznog zraka (npr. vegetacija), - umetanje odbijajućih poklopaca u ispušne otvore koji se nalaze u donjim dijelovima zidova kako bi se ispušni zrak preusmjerio ka tlu, - raspršivanje emitovanog zraka na strani (DA) - nastambe koja je okrenuta suprotno od osjetljivih receptora, - poravnavanje osi sljemena krova na zgradi s prirodnom ventilacijom tako da je poprečna u odnosu na dominantni smjer vjetra. 	<p>Djelimično primjenjeno na lokaciji</p> <p>Poravnavanje osi sljemena krova nije primjenjivo na postojeće pogone</p>	
	<p>d.</p> <p>Upotreba sistema za prečišćavanje zraka poput:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bioispirača plina (ili biološki prokapni filter); 2. biofiltra; <p>dvofaznog ili trofaznog sistema za prečišćavanje zraka.</p>	<p>Nije primjenjivo</p> <p>Moguće je da ova tehnika nije općenito primjenjiva zbog visokog troška provedbe. Primjenjivo na postojeće pogone samo ako se upotrebljava centralizirani ventilacijski sistem. Biofilter je primjenjiv samo na pogone u kojima se upotrebljava gnojovka.</p>	

e.	Primjena jedne od ili kombinacije sljedećih tehnika za skladištenje stajnjaka:		
1.	Pokrivanje stajnjaka ili krutog gnoja tokom skladištenja	<p>Nije primjenjivo.</p> <p>Moguće je da kruti pokrovi nisu primjenjivi na postojeće pogone zbog ekonomskih čimbenika i strukturalnih ograničenja u pogledu podnošenja dodatnog tereta.</p> <p>Fleksibilni pokrovi nisu primjenjivi na područja u kojima prevladavajući vremenski uvjeti mogu ugroziti njihovu strukturu.</p> <p>Upotreba plastičnih peleta, laganih rasutih materijala i geometrijskih plastičnih pločica nije primjenjiva na gnojovke u kojima se kora stvara prirodnim putem.</p> <p>Općenito primjenjivo kada je kruti gnoj osušen ili prethodno osušen u nastambama za životinje.</p>	
2.	Pozicioniranje skladišta uzimajući u obzir opći smjer vjetra i/ili primjenu mjera za smanjenje brzine vjetra oko i iznad skladišta stajnjaka (npr. drveće, prirodne prepreke)	Primjenjeno na lokaciji	

	3.	Smanjivanje miješanja gnojovke.	Ne primjenjuje se na lokaciji.	
	f.	Prerada gnoja jednom od sljedećih tehnika kako bi se smanjile emisije neugodnih mirisa tokom (ili prije) rasipanja po zemljištu:		

	1.	Aerobna razgradnja (prozračivanje) gnojovke;	Nije primjenjivo. Primjenjivo samo ako je važno smanjiti patogene mikroorganizme i neugodne mirise prije rasipanja po zemlji. U hladnim klimatskim uvjetima mogu biti teško održavati odgovarajući nivo prozračivanja tokom zime.	
	2.	Kompostiranje krutog gnoja (stajnjaka);	Nije primjenjivo. Primjenjivo samo: <ul style="list-style-type: none"> - kada se gnoj ne može prevoziti za rasipanje po zemljištu uz prihvatljiv trošak, - kada je važno smanjiti patogene i neugodne mirise prije rasipanja po zemljištu, - ako na poljoprivrednom gospodarstvu ima dovoljno prostora za postavljanje dugih redova s kompostom.	

	3.	Anaerobna razgradnja.	Nije primjenjivo. Moguće je da ova tehnika nije općenito primjenjiva zbog visokog troška provedbe	
	g.	Primjena jedne od tehnika ili kombinacije sljedećih tehnika za rasipanje stajnjaka po zemljištu:		

	1.	Priključak za prskanje u trake, plitka brizgaljka ili duboka brizgaljka za rasipanje gnojovke po zemljištu;	<p>Nije primjenjivo</p> <p>Priključak za prskanje u trake - primjenjivost može biti ograničena ako je udio slame u gnojovki previsok ili ako je udio suhe tvari u gnojovki veći od 10 %.</p> <p>Priključak s crijevima s nastavkom za neposredni unos tekućeg gnoja ispod sklopa usjeva nije primjenjiv na uzgoj ravnomjerno zasaćenih ratarskih usjeva.</p> <p>Plitka brizgaljka - nije primjenjivo na kamenitom, plitkom ili zbijenom tlu na kojem je teško postići jednoliko prodiranje. Primjenjivost može biti ograničena ako strojevi mogu oštetiti usjeve.</p> <p>Duboka brizgaljka - nije primjenjivo na kamenitom, plitkom ili zbijenom tlu na kojem je teško postići jednoliko prodiranje i učinkovito zatvaranje proreza. Nije primjenjivo tijekom vegetacije usjeva. Isto tako, nije primjenjivo na travnjake, osim ako se pretvaraju u oranice ili zasijavaju.</p>	
--	----	---	---	--

2.	Unošenje stajnjaka u najkraćem mogućem roku.	Nije primjenjivo. Nije primjenjivo na travnjake i konzervacijsku obradu tla, osim ako se oni pretvaraju u oranice ili zasijavaju. Nije primjenjivo na obrađenu zemlju s usjevima koji se mogu oštetiti unosom gnoja. Unos gnojovke nije primjenjiv nakon rasipanja po zemlji pomoću plitkih ili dubokih brizgaljki.	
----	--	--	--

Kako bi se olakšalo smanjenje emisija u vodu, te smanjenje potrošnje vode, izrađen je popis tokova otpadnih voda kao dio sistema upravljanja okolišem.
Za relevantne emisije u vodu prate se ključni parametri postupka na ključnim lokacijama.
Smanjenjem potrošnje vode, smanjuje se količina otpadnih voda.
Obrada otpadnih voda vrši se u skladu sa strategijom upravljanja otpadnim vodama koja uključuje odgovarajuću kombinaciju tehnika prema redoslijedu prioriteta.

1. Best Available Techniques (BAT) Reference Document for Common Waste Water and Waste Gas Treatment/Management Systems in the Chemical Sector, 2016 (Dostupno na: https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/sites/default/files/2019-11/CWW_Bref_2016_published.pdf)

Opišite postojeće ili predložene mjere s ciljem da se obezbijedi:

1. Primjenjivanje najboljih dostupnih tehnika da bi se spriječile, ili gde je to neizvodljivo, smanjile emisije iz instalacije;
2. Nepostojanje značajnog zagađivanja;
3. Sprječavanje nastanka otpada u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom; kada se otpad generira, on se iskorištava, ili kada to tehnički ili ekonomski nije izvodljivo, vrši se odlaganje istovremeno izbjegavajući ili smanjujući njegov uticaj na okoliš;
4. Efikasno korištenje energije;
5. Poduzimanje svih mjera potrebnih za sprječavanje nesreća i smanjivanje posljedica od njih;
6. Preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se po prestanku aktivnosti eliminisali rizici od zagađivanja i lokacija dovela u zadovoljavajuće stanje.

Mjere planirane za monitoring proizvodnje, nastanak otpada i emisija:

- voditi urednu evidenciju u koju će biti upisani podaci važni za rad pogona (vrijeme rada ključne opreme), podaci o količini i načinu odlaganja nastalog otpada, količinu utrošenih sirovina i pomoćnih materijala,
- pratiti količine utrošenih energenata, vode i električne energije,
- voditi evidenciju o kvarovima opreme,
- kontrolirati i čistiti sve odvodne/obodne kanale najmanje jednom mjesečno,
- vršiti redovnu kontrolu ispravnosti opreme, voditi evidenciju o pregledu opreme, voditi evidenciju o čišćenju septičkih jama i separatora masti i ulja, voditi pismene zabilješke o datumu čišćenja i količini iscrpljene vode i mulja,
- voditi evidenciju o monitorinzima,
- voditi evidenciju o količini i vrsti produkovanog otpada,
- voditi evidenciju o akcidentnim situacijama ukoliko se dese, vremenskom okviru trajanja iste i metodama sanacije posljedica.

Objasniti izbor tehnologije i objasniti (uključujući i finansijske aspekte) zašto, ukoliko je bilo potrebno, nije implementirana tehnologija predložena u tehničkim uputstvima o najboljim raspoloživim tehnikama.

Implementirana je trenutno najprihvatljivija tehnologija, kako sa aspekta okoliša tako i sa finansijskog aspekta.

Detaljno obrazložiti sva odstupanja od emisija vezanih za primjenu najboljih raspoloživih tehnika.

Analizom otpadnih voda utvrđeno je da izmjerene vrijednosti ne prelaze propisane granične vrijednosti.

8. Program za unapređenje rada pogona/postrojenja

Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša

- Mjere smanjenja negativnih uticaja na zrak
- Mjere u slučaju emisija sa otvorenih skladišta
- Mjere smanjenja negativnog uticaja na vode i tlo
- Mjere smanjenja negativnog uticaja od buke
- Mjere za smanjenje negativnog uticaja od otpada
- Mjere za umanjeње potrošnje vode, energije i energetske efikasnost
- Ostale mjere za smanjenje negativnih uticaja na okoliš uopšteno

Navesti i opisati mjere kojima će se eliminisati ili svesti na najmanji mogući nivo sva odstupanja od performansi najboljih raspoloživih tehnika

Operater ne posjeduje dokumentaciju koja sadrži podatke vezane za analizu aktivnosti odnosno zadovoljavanje zahtjeva iz referentnih dokumenata za najbolje raspoložive tehnike u djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja otpada.

Mjere smanjenja negativnih uticaja na zrak

Ograničenja emisije u zrak iz predmetnih postrojenja definisana su Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisije u zrak iz postrojenja za sagorijevanje ("Službene Novine FBiH" 03/13) i Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisije u zrak („Službene novine FBiH“, br. 12/05). U slučaju da mjerenja prekoračuju vrijednosti koje su navedene u istim, poduzeti mjere za njihovo svođenje ispod zakonom definisanih graničnih vrijednosti.

Preventivne mjere koje se također primjenjuju u predmetnom pogonu su:

- predmetni objekti su izgrađeni prema standardima i normativima za objekte ovakve namjene,
- redovno održavanje vozila, ograničenje kretanja vozila na 20 km/h u poslovnom krugu
- planska nabavka sirovina i pomoćnih materija te smanjenje saobraćanja vozilima na minimum u krugu predmetnog pogona,
- održavanje čistoće u i oko predmetnih objekata prema standardima i normativima za ovu vrstu industrije kako bi se smanjile ili spriječile fugitivne emisije organskih, neorganskih spojeva i prašine,
- redovno periodično nasipanje stelje u toku turnusa (koja se po potrebi i planski dovozi na lokaciju) preko izmeta pilenki kako bi se smanjila emisija zagađujućih materija u okoliš,
- redovno održavanje protivpožarne opreme, te obuke zaposlenika iz oblasti zaštite od požara i zaštite na radu u predviđenim zakonskim rokovima, od strane ovlaštenih ustanova.

Neke od mjera date u nastavu su u skladu sa najboljim raspoloživim tehnologijama u industriji plastičnih masa i polimera, a to su:

- Reference Document on Best Available Techniques for energy Efficiency, IPPC, European Commission, February 2009;

- Reference Document on Best Available Techniques on Emissions on Storage, IPPC, European Commission, July 2006;
- Reference Document on the General Principles of Monitoring, IPPC, European Commission, July 2003;
- Reference Document on Best Available Techniques for the Waste Treatments, IPPC, European Commission, August 2018.

U prethodnim poglavljima su opisani uticaji na zrak koji se mogu javiti na lokaciji, kao i mjere i aktivnosti koje su već poduzete, te u smislu i daljeg održavanja dobrog stanja okoliša neophodno je provoditi sljedeće opšte mjere i aktivnosti za smanjenje emisija u zrak:

- redovno održavati i tehnički kontrolisati opremu i rad pogona,
- redovna zamjena dotrajalih dijelova opreme i
- i koristiti pomoćne sirovine i energente visoke kvalitete.

Mjere u slučaju emisija sa otvorenih skladišta

- otvorena skladišta sirovina, pomoćnih materijala i goriva natkriti ili u potpunosti zatvoriti,
- sva skladišta moraju odgovarati materijama koje se skladište, kapacitetom, konstrukcijom i pratećom infrastrukturom,
- osigurati adekvatan kamionski prilaz za istovar/izuzimanje sirovina/goriva u skladišta – da ne dolazi do rasipanja sirovine/goriva prilikom istresanja ili preuzimanja,
- napravljene su procedure rukovanja, skladišta i doziranja svih sirovina i goriva prema kojima će biti obučeni radnici koji rade na ovim poslovima,
- u slučaju nepovoljnih vremenskih prilika (vjetra) kvasiti materijale na otvorenim depoima ili pokriti zaštitnim folijama do konačne sanacije istih.

Mjere smanjenja negativnog uticaja na vode i tlo

Svi sistemi za odvodnju i skladištenje otpadnih voda moraju imati atest o vodonepropusnosti uz obavezno ispitivanje svakih pet godina od strane ovlaštene institucije. U svim aktivnostima potrebno je postupiti u skladu sa važećim vodnim aktima.

Preventivne mjere za sprečavanje nastanka otpadnih voda koje se provode na predmetnoj lokaciji:

- izgrađena je vodonepropusna septičke jama te separator ulja i masti na lokaciji,
- interni kanalizacijski sistem u cjelini je izveden od vodonepropusnog materijala,
- sve slivne površine koje su izložene onečišćenju izvedene su vodonepropusno,
- kontrolisati i čistiti sve odvodne kanale najmanje jednom mjesečno,
- sve radne površine predmetnih objekata za uzgoj su betonirane/asfaltirane,
- minimalno jednom godišnje provjera efikasnosti i funkcionalnosti sistema cjevovoda,
- u predmetnim objektima za uzgoj prvo se provodi suho čišćenje prije mokrog, čime se smanjuje količina otpadne tehnološke vode.

Navedenu septičku jamu i separator ulja i masti, kao i do sada, mogu čistiti i prazniti samo ovlaštena društva.

Redovno se treba voditi evidencija i o vanrednim događajima koji mogu nastati usljed akcidentnih situacija, kvarova na instalacijama i sl., njihovo vrijeme trajanja i način sanacije.

U cilju zaštite zemljišta potrebno je provoditi sljedeće mjere:

- redovno održavati tehničku ispravnost vozila u cilju sprečavanja curenja ulja i goriva iz vozila, u slučaju akcidenta iste s površine ukloniti korištenjem adekvatnog apsorbensa, a sloj zagađene zemlje ukloniti, te zajedno s onečišćenim apsorbensom predati ovlaštenoj organizaciji za zbrinjavanje te vrste opasnog otpada,
- strogo se zabranjuje deponovanje, odlaganje i skladištenje bilo koje vrste otpadnih materija direktno na tlo na lokaciji i oko nje, u cilju sprečavanja zagađenja zemljišta (kao i do sada, adekvatno vršiti skladištenje otpada).

Zabranjena je primjena stajskog đubriva:

- na područjima izloženim velikom riziku od zagađenja;
- na poljoprivrednom tlu zasićenom vodom, pokrivenim snježnim pokrivačem i zamrznutim tlima te na plavnim zemljištima;
- u proizvodnji povrća, jagodastog voća, ljekovitog i krmnog bilja unutar 30 dana prije zriobe i berbe;
- pomiješanog s otpadnim muljem ili kompostom od otpadnog mulja;
- na poljoprivrednim gazdinstvima na kojima su utvrđene bolesti s uzročnicima otpornim na uslove u gnojnoj jami; i
- u priobalnom pojasu, uz vodotoke do 10 m udaljenosti, uz stajaće vode do 70 m udaljenosti te na vodozaštitnom području.

U cilju smanjenja gubitka azota ispiranjem i isparavanjem, zabranjena je primjena gnojnice i gnojovke:

- na svim poljoprivrednim površinama bez obzira na pokrivač, u vremenskom periodu od 15. novembra do 15. februara; i
- rasipanjem po površini tla bez unošenja u tlo u vremenskom periodu od 1. maja do 1. septembra;

Na poljoprivrednom zemljištu bez zelenog pokrivača zabranjena je primjena organskih đubriva. Otpad biljnog porijekla, organski otpad koji nije životinjskog porijekla, organski kuhinjski otpad može se koristiti u vlastitim vrtovima ako je namijenjen za poljoprivrednu proizvodnju za vlastite potrebe.

Stajsko gnojivo se ne aplicira u krugu predmetnog pogona nego se predaje zainteresovanim korisnicima koji isto koriste u poljoprivredne svrhe - pođubavanje poljoprivrednih površina, te je to indirektni uticaj ili emisija na tlo. Predmetni pogon - društvo nema uticaj na indirektnu emisiju u tlo osim da korisnicima stajskog đubriva izda preporuke vezano za adekvatnu aplikaciju stajskog đubriva.

Mjere smanjenja negativnog uticaja od buke

U smislu smanjenja nivoa emisije buke u okoliš definišu se sljedeće mjere:

- u slučaju povećanja buke, smanjiti nivo buke tokom proizvodnje kombinacijom sljedećih tehnika, ne remeteći proizvodni proces:
  - zatvarati bučne jedinice;
  - izolirati vibrirajuće jedinice;

- koristiti unutrašnje i vanjske obloge izrađene od zvučno izolacijskih materijala;
- koristiti kanale i ventilatore koji su smješteni u zvučno izoliranoj zgradi;
- zatvarati vrata i prozore u područjima zahvaćenim bukom;
- voditi računa o ispravnosti opreme i strojeva, tj. vršiti redovno održavanje i tehničke kontrole,
- pri nabavci opreme voditi računa o nivou buke koju ona emituje,
- u slučaju proširenja proizvodnje ili nabavke novih strojeva potrebno je utvrditi eventualne nove izvore, te njihov kumulativni učinak na nivo buke,
- ukoliko mjerenja ukažu na povećan nivo buke zvučno izolirati one dijelove pogona koji su uzrok buke,
- vršiti monitoring okolinske buke u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke („Sl. Novine FBiH 110/12, „Sl. Novine TK“, 03/16) i važećom okolinskom dozvolom.

Mjere za smanjenje negativnog uticaja od otpada

Sa otpadom treba postupati na način kako je to definisano i propisano kroz Plan upravljanja otpadom. Mjere za smanjenje eventualnih negativnih uticaja od otpada koji se produkuje na lokaciji se odnose na poštovanje sljedećeg:

- kontejneri za odlaganje svih vrsta otpada moraju biti zatvorenog tipa, vodonepropusni i postavljeni na čvrstoj podlozi,
- zabranjuje se dugotrajno deponovanje stajskog đubriva na lokaciji,
- u skladu sa zahtjevima Pravilnika o kategorizaciji otpada sa katalogom, zabranjeno je formiranje, deponovanje, odlaganje i skladištenje bilo kakvih količina pilećih fekalija na nehigijenski način, jer su ta mjesta dodatni izvor epidemioloških opasnosti po zdravlje ljudi, naročito tokom ljetnog perioda kada postaju leglom insekata i izvor nepodnošljivih neprijatnih mirisa,
- u slučaju uginuća pilića, slijediti trenutnu praksu odlaganja u prostor/kontejner sa hlađenjem, te nakon utvrđivanja uzroka uginuća od strane nadležne Veterinarske službe, po preporukama iste, u skladu sa zakonskom procedurom, uginule piliće adekvatno odlagati i o tome voditi evidenciju,
- sav otpad zbrinjavati, kao i do sada, kako je i navedeno u tabelama koje analiziraju upravljanje i zbrinjavanje otpada, tj. isti predavati ovlaštenim organizacijama za zbrinjavanje određene vrste otpada sa kojima predmetno Društvo ima potpisan ugovor. Izuzetak su slučajevi u kojima nadležna Veterinarska služba koja je zadužena za obavljanje određenih aktivnosti na predmetnoj lokaciji naznačeni otpad odnosi sa sobom i adekvatno zbrinjava,
- kao i do sada birati kvalitetnu opremu i pomoćni materijal,
- redovno čistiti i prazniti vodonepropusnu septičku jamu kao separator masti i ulja u saradnji sa institucijom ovlaštenom za zbrinjavanje ove vrste otpada,
- mjesta privremenog prikupljanja otpada moraju biti jasno definisana i označena;
- revidirati i uskladiti sa relevantnim zakonskim odredbama proceduru za upravljanje svim pojedinačnim vrstama otpada (opasnim i neopasnim);
- napraviti procedure djelovanja u slučaju prosipanja/rasipanja opasnog otpada;
- napraviti radna uputstva za rukovanje otpadom, posebno opasnim otpadom, uputstva za djelovanje u slučaju akcidentnih situacija;
- razdvojiti skladišne prostore opasnih supstanci od ostalih (neopasnih);
- za zbrinjavanje svih vrsta otpada sa lokacije, posebno opasnog, potpisani su ugovori sa ovlaštenim firmama;
- Plan upravljanja otpadom treba ažurirati svakih 5 godina (shodno članu 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, "Sl. novine FBiH br. 72/09);
- imenovati odgovornu osobu za Plan upravljanja otpadom;

- educirati osobe koje rukuju otpadom, posebno opasnim otpadom, kao i djelovanja u slučaju akcidentnih situacija;
- voditi evidencije o količinama i vrstama generiranog otpada sa kojima se upravlja na predmetnoj lokaciji (na mjesečnoj i godišnjoj osnovi);
- osigurati adekvatno skladištenje svih vrsta otpada posebno opasnog otpada;
- osigurati mjesto za skladištenje opasnog otpada koje je natkriveno, ograđeno, sa odgovarajućom tankvanom i kojem imaju pristup samo ovlaštene osobe;
- osigurati sredstva za upijanje eventualnog prosutog opasnog otpada i sanaciju;
- osigurati da se opasni otpad nalazi u čvrsto zatvorenim posudama, jasno označenim (vrsta i kategorija). Posude moraju biti otporne na sve vremenske uslove (kiša, snijeg, visoke i niske ambijentalne temperature i sl.);
- na ulazu (ili na mjestu skladištenja) u skladište opasnog otpada postaviti jasno označenu tablu i uputstvo za rukovanje i djelovanje u slučaju akcidentnih situacija;
- koristiti povratnu ambalažu gdje je to moguće, ukoliko nije zbrinjavanje ambalažnog otpada vršiti preko ovlaštene firme;
- prilikom preuzimanja otpada od dobavljača voditi računa da otpad bude praćen ispunjenim formularom (transportna dokumentacija);
- transportnu dokumentaciju prilikom preuzimanja otpada potpisuju prevoznik otpada i primalac otpada;
- sa otpadom postupati u skladu sa vežećim Planom upravljanja otpadom koji treba ažurirati svakih 5 godina. (član 7. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom, "Službene novine FBiH" br. 72/09) ili prilikom svake značajnije promjene u radu pogona i postrojenja.

Mjere za umanjene potrošnje vode, energije i energetske efikasnost

Svođenje upotrebe energije i vode na minimum riješiti praksom "dobrog vođenja domaćinstva" (good house keeping), što uključuje aktivnosti sa minimalnim ili nikakvim troškovima, kao što su:

- isključivanje motora i opreme koja se ne koristi,
- pravilno rukovanje opremom,
- redovno čišćenje zaprljanih površina,
- redovna zamjena ventila,
- zamjena česmi, dihtunga i opšte redovno održavanje opreme i radnih prostora.

Ušteda energije je najbrži, najefikasniji i najekonomičniji način da se smanji emisija i da se poboljša kvalitet zraka, što se već prati i provodi na lokaciji.

Mjere koje je potrebno i dalje provoditi u smislu optimizacije potrošnje vode i energije su:

- voditi evidenciju o potrošnji vode, električne energije, posebno za jedinice sa velikom potrošnjom,
- voditi evidenciju o stvarnoj potrošnji energije razdvojeno po vrstama energije i glavnim krajnjim potrošačima na adekvatnoj osnovi (npr. satna potrošnja, dnevna, sedmična),
- tokom perioda važenja okolinske dozvole uraditi energetska audit za tehnološke procese u svrhu sagledavanja mogućnosti za poboljšanja i minimalnog utroška energenata, te postupati u skladu sa mjerama i aktivnostima koje proizilaze iz istog.

Za povećanje energetske efikasnosti operator se treba pridržavati i sljedećih mjera:

- provesti energetski audit na lokaciji, a temeljem rezultata audita realizirati mjere, sprovođenjem energetskog audita i mjere propisanih istih ostvarit će se brojne uštede u potrošnji energije i
- smanjiti potrošnju električne energije kroz implementaciju sistema energetskog upravljanja i korištenje energetski efikasne opreme.

Ostale mjere za smanjenje negativnih uticaja na okoliš uopšteno

Osim prethodno nevedenih potrebno je pridržavati se i sljedećih mjera:

- aktivnosti na održavanju zelenih površina,
- redovno čišćenje i održavanje površina unutar kruga pogona i
- popravka oštećenja na saobraćajnicama i ivičnjacima (ukoliko se jave).

Koji su rokovi predloženih mjera programa?

Rokovi za realizaciju i provođenje predloženih mjera su usaglašeni sa menadžmentom operatera i predstavljeni su pod tačkom 8. Prijedlog programa za unapređivanje rada pogona/postrojenja u cilju zaštite okoliša.

Rok: 3 godine

Finansijska procjena predloženih mjera programa (izraziti u konvertibilnim markama)

-

Procjena rezultata uvođenja svake od mjera iz programa na smanjenje emisija, energetsku efikasnost, korišćenje sirovina, vode i energije

Sa aspekta zaštite zraka na lokaciji nema instalirane opreme za smanjenje emisija.

Na predmetnoj lokaciji do sada nije vršeno mjerenje intenziteta okolinske buke.

Sanitarno – fekalne vode iz mokrog čvora objekata idu u septičke jame koje se prazne po potrebi.

Tehnološke otpadne vode iz procesa proizvodnje odnosno od čišćenja i održavanja objekata zajedno sa oborinskim vodama sakupljaju se preko slivnih rešetki i odlaze u taložnik, a zatim u armirano-betonski separator, odakle odlazi u obodni kanal, a zatim u rijeku Spreču – mjerno mjesto V1 (E1).

Sanitarno – fekalne vode iz objekta upravne zgrade i pratećih objekata se prikupljaju u vodonepropusno trokomornu septičku jamu, koja se prazni po potrebi od strane ovalštene firme.

Oborinske onečićene otpadne vode sa manipulativnih površina farme koje u sebi sadrže organske tvari se prikupljaju i odvođe u separator masti i ulja zajedno sa tehnološkim otpadnim vodama.

Kompletan monitoring se vrši u skladu sa monitoring planom iz trenutno važeće okolinske dozvole.

Dodatnim osavremenjavanjem i korištenjem inteligentnih i tehnološki savremenih ekoloških rješenja u procesu svakako ima za rezultat smanjenje negativnog uticaja i zagađenja okoliša po svim osnovama i parametrima.

Opisati način izvještavanja o rezultatima izvršenja mjera odnosno predloženog programa

Način izvještavanja o rezultatima izvršenih mjera definisan je opštim i sistemskim procedurama, te važećom zakonskom regulativom iz oblasti zaštite okoliša. Tokom realizacije projekata će se voditi računa o tome da svi elementi koji imaju uticaj na okoliš (emisije u zrak, upravljanje otpadom, buka, opasni materijali, zdravlje i sigurnost) budu usklađeni sa stanovišta zaštite okoliša, kao i sa važećom zakonskom regulativom. U normalnim uslovima rada predmetnih objekata (postrojenja) uz poštovanje zakonskih propisa, primjenu tehničkih i organizacionih mjera zaštite, kvalitetnog održavanja, ispravne kontrole i praćenja stanja okoliša, primjenu mjera za smanjenje negativnih uticaja na okoliš, spriječit će se nastajanje otpadnih materija, te mogući nepovoljni uticaj na okoliš svesti na najmanju moguću mjeru.

Operater je obavezan podatke o provedenim mjerenjima emisija dostavljati Federalnom ministarstvu okoliša i turizma na način kako je to propisano odredbama Poglavlja IV Pravilnika o registrima postrojenja i zagađivanjima („Službene novine FBiH“ broj: 82/07).

Aplikacija za instalaciju obrasca za popunjavanje podataka za registar nalazi se na web stranici www.fmoit.gov.ba.

Operater je obavezan dostaviti izvještaje o emisijama (vode, otpad) nadležnim institucijama kako je to definisano važećim provedbenim propisima.

Operater je dužan bez odlaganja prijaviti svaku vanrednu situaciju koja značajno utiče na okoliš.

9. Sprječavanje nesreća većih razmjera i reakcije u akcidentnim slučajevima

U predmetnom pogonu nema skladištenja opasnih materija po količinama datim u Prilozima Ia. i Ib. Pravilnika o pogonima, postrojenjima i skladištima u kojima su prisutne opasne supstance koje mogu dovesti do nesreća većih razmjera, te se ova tačka Zahtjeva ne odnosi na predmetni pogon.

Detaljne informacije o vrstama, količinama otpada, načinima njegovog zbrinjavanja biće prikazane u Planu upravljanja otpadom koji je u prilogu ovog Zahtjeva.

10. Opis ostalih mjera radi usklađivanja sa osnovnim obavezama operatera, posebno mjera nakon zatvaranja ili rušenja postrojenja. Remedijacija, prestanak aktivnosti, restart (ponovno paljenje) i briga po prestanku aktivnosti

Opišite postojeće, ili predložene mjere za smanjenje uticaja na okoliš po prestanku rada dijela ili cijele instalacije, uključujući i mjere za brigu o potencijalnim zagađujućim ostacima poslije zatvaranja.

Operator ne planira prestanak rada pogona i postrojenja na analiziranoj lokaciji i planira određenja poboljšanja i usklađivanja sa NRT tehnikama.

Ukoliko eventualno dođe do obustave i prestanka rada pogona i postrojenja na analiziranoj lokaciji, operator je dužan prvo provesti postupak procjene uticaja na okoliš u svrhu pribavljanja okolinske dozvole za obustavu rada i rušenje objekata i postrojenja u skladu sa odredbama člana 68. stav 2. alineja 3. Zakona o zaštiti okoliša.

Kada pogon i postrojenje koje posjeduje okolinsku dozvolu prestane sa radom, operater je dužan da o tome obavijesti Federalno ministarstvo okoliša i turizma u pisanoj formi o mogućnosti provođenja mjera i monitoringa navedenih u okolinskoj dozvoli. Nakon što nadležno ministarstvo utvrdi da su ispunjeni uslovi o prestanku rada izdaje rješenje o prestanku važenja okolinske dozvole u skladu sa članom 96. Zakona o zaštiti okoliša.

Okolinskom dozvolom o prestanku važenja rješenja o okolinskoj dozvoli se propisuju mjere, obaveze i nosioc izvršenja mjera sanacije za pogon, postrojenja i lokaciju poslije prestanka aktivnosti, kako bi se izbjegao rizik po okoliš, zdravlje ljudi, materijalna i prirodna dobra, sukladno odredbama člana 97. Zakona o zaštiti okoliša.

Operator, odnosno menadžer društva je odgovoran za provođenje navedenih mjera u skladu sa zakonskom regulativom.

Rezultati ispitivanja lokacije u odnosu na postojeća zagađenja tla i podzemnih voda iz samog pogona/ postrojenja, ili prijedlog za provedbom takvog ispitivanja, i prijedlog vremenskog okvira

Planom prestanka rada pogona i postrojenja BINGO d.o.o. Tuzla, Farma za koke nosilje Živinice, obavezno treba predvidjeti ispitivanje zagađenja tla i vode kao posljedicu uticaja rada pogona i postrojenja na lokaciji, jer o tome ne postoje podaci. Ovo ispitivanje treba izvršiti odmah nakon demontaže i uklanjanja objekata i postrojenja u cilju utvrđivanja mjera koje treba provesti u svrhu remedijacije zemljišta u fazi uređenja terena i njegovog povrata u prvobitno stanje spram izgleda okolnog terena unutar krajolika koji okružuje lokaciju BINGO d.o.o. Tuzla, Farma za koke nosilje Živinice.

11. Popis priloga

1. Zemljišnoknjižni izvadak, kopija katastarskog plana, posjedovni listopad
2. Rješenje o okolinskoj dozvoli
3. Kopija Rješenja od vodnoj dozvoli za ispuštanje tehnoloških otpadnih voda - Agencija za vodno područje rijeke Save
4. Kopija rješenja o vodnoj dozvoli – Ministarstvo vodoprivrede TK
5. Prikaz šireg područja okruženja
6. Tlocrt pogona i postrojenja
7. Dijagram toka podproces 1
8. Dijagram toka podproces 2
9. Šema skladišta sa pratećim objektima
10. Šema toka otpadnih voda
11. Kopija izvještaja o ispitivanju kvaliteta i kvantiteta otpdanih voda
12. Kopija Ugovora za zbrinjavanje opasnog otpada
13. Kopija Ugovora o vršenju komunalnih usluga
14. Ugovor o pružanju usluga – Veterinarska stanica Kalesija
15. Certifikati sistema upravljanja
16. Kopija ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta – Farma Ciljuge 2023.
17. Rješenje naknadna građevinska dozvola Farma Ciljuge
18. Plan upravljanja otpadom
19. Netehnički rezime
20. Popis zagađujućih supstanci
21. Izjava o tačnosti, istinitosti i pouzdanosti podataka